

DE KOERDEN

TWEEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT VAN HET KOERDISCH INSTITUUT | JAARGANG 11 | N°62 | NOVEMBER-DECEMBER 2011

**ADVOCATEN IN TURKIJE EISEN VRIJHEID
VOOR VERDEDIGING!**

DOSSIER TURKIJE

COLOFON

DE KOERDEN

Het tweemaandelijks tijdschrift van het Koerdisch Instituut vzw te Brussel - door het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap erkend als beweging in het kader van het decreet op het sociaal-cultureel volwassenenwerk - biedt een politiek onafhankelijke blik op de huidige situatie van de mensen- en volkerenrechten in het Midden-Oosten, Eurazië en de Kaukasus en tevens op hun geschiedenis en cultuur.

Bijdragen van derden vertegenwoordigen niet per definitie de visie van de redactie.

Koerdisch Instituut vzw
Bonneelsstraat 16, 1210 Brussel - België
Tel.: 0032/(0)2.230.89.30
Fax.: 0032/(0)2.231.00.97
E-mail: kib@skynet.be
Website: <http://www.kurdishinstitute.be>

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER
Derwich M. Ferho

EINDREDACTIE
Derwich M. Ferho

COVERFOTO
Firat News Agency

INHOUDELIJKE REDACTIE
Derwich M. Ferho

REDACTIECOMITE
Ludo De Brabander, Derwich M. Ferho,
Paul Vanden Bavière, Nina Henkens,
Naomi De Bruyne, Sabrina Garske,
Mieke Groeninck.

WERKTEN MEE AAN DIT NUMMER
Ahmet Dere, Laurent Iyilekian, Leen Eelen,
Daniel Steinvorth, Yassin Musharbash, Sultan Ogras,
Antoine Uytterhaeghe, Joshua D. Hendrick,
Memo Sahin.

OPMAAK
Nevelland

DRUKKERIJ
Nevelland

OPLAGE
300

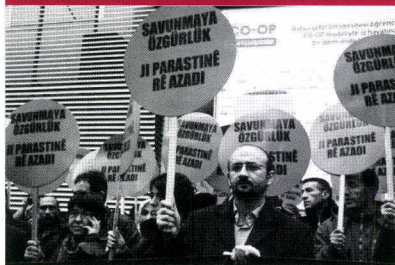
JAARABONNEMENT
Maak 25 euro (België) over op rekeningnummer:
001-2068530-81 (België) of 30 euro op gironum-
mer 9030392 (Nederland) met vermelding 'jaar-
abonnement De Koerden'

LOS NUMMER
5 €

Dit blad wordt uitgegeven met de steun
van de Vlaamse Gemeenschap, afdeling
sociaal-cultureel werk.

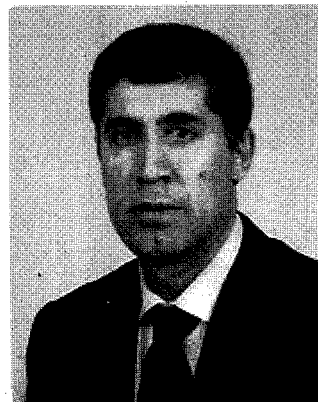
INHOUDSOPGAVE

- 3 **Editoriaal: Een einde maken aan de oorlog is een humanitaire plicht!**
- 4 **Schokkende beelden van dode Koerdische strijders**
- 5-6 **Ragip Zarakolu: het goede geweten van het criminele Turkije**
- 7-8 **De Vredesmoeders: het wapen van idealen**
- 9 **Opnieuw KCK arrestaties in Turkije**
- 10-12 **Turkije en de Koerden: zalven en slaan**
- 13-15 **Machtsstrijd in het Midden-Oosten**
- 16-19 **Media-oorlogen en de Gülen-beweging in het nieuwe Turkije**
- 20 **Het trieste lot van Koerdische politieke partijen in Turkije**
- 22 **Aardbeving in Wan/Van: een fantoomstad heeft dringend hulp nodig!**
- 23 **Djenghis, democratie en vrouwen, Een Iraanse van Geut naar Caïro**

Een einde maken aan de oorlog is een humanitaire plicht!

Ahmet Dere*

Op 19 oktober jongstleden werd een aanval uitgevoerd door Koerdische guerrilla's tegen het Turkse leger in de regio van Cukurca. In deze aanval lieten meer dan 30 soldaten het leven en vielen er ook een tiental gewonden.

Als gevolg van deze aanslag kondigde het Turkse leger aan een grootscheepse operatie te hebben uitgevoerd in Iraaks Koerdistan. Gelijkaardige operaties werden uitgevoerd in de grensstreken met Irak. Sindsdien hebben de Turkse luchtmachten verschillende regio's in Iraaks Koerdistan zwaar gebombardeerd en deze bombardementen werden gevolgd door weliswaar beperkte grondoffensieven aan de grens. De strijd werd voortgezet in bepaalde streken waar vliegtuigen en helikopters werden ingezet. Bronnen afkomstig van de Turkse veiligheidsdiensten in de regio preciseerden al dat de Turken daarbij doorgingen met het bombarderen van PKK-kampen gelegen in de bergen van Iraaks-Koerdistan.

Op 27 oktober kondigden de Turkse autoriteiten aan dat zij hun laatste militaire actie uitvoerden en in die operatie, die vooral uitgevoerd werd in de Kazan-vallei, werden meerdere Koerdische militanten gedood. Volgens diezelfde autoriteiten was deze actie in feite een reactie op de guerrilla-aanval in Cukurca.

Volgens informatie die gepubliceerd werd door mensenrechtenorganisaties in Koerdistan en de BDP werden tijdens deze aanval chemische wapens gebruikt. Dit werd ook vastgesteld door de familieleden van de gedode militanten.

Het moet opgemerkt worden dat na de guerrilla-aanslag op 19 oktober in verschillende Turkse steden manifestaties georganiseerd werden die ook ondersteund werden door officiële staatsinstellingen en tot nu toe nog steeds georganiseerd worden. Het enige doel van deze manifestaties is de Koerdische bevolking in deze regio (het westen van Turkije) te terroriseren.

Deze gebeurtenissen vallen samen met de groei in het aantal arrestaties van BDP-leiders en intellectuele Turken. Het is in dit kader dat de aanhoudingen van Ragip Zarakolu (mensenrechtenactivist en verdediger van minderhedenrechten) en professor Busra Ersanli (professor in de politieke wetenschappen aan de universiteit van Ankara) gezien moeten worden.

Als reactie op de acties van het Turkse leger laten de PKK-verantwoordelijken verstaan dat, als de operaties worden verder gezet, Turkije het risico neemt om nog harder getroffen te worden.

Volgens officiële cijfers van de Turkse staat heeft deze oorlog al meer dan 40.000 doden gemaakt sinds het begin van het conflict in 1984, dat wil zeggen sinds het begin van de gewapende strijd van de PKK.

Ik wil graag verduidelijken dat sinds 16 augustus 2011 Turkse luchtmachten de bergen van Iraaks Koerdistan regelmatig bombarderen. Duizenden soldaten werden gemobiliseerd in de bergen om de guerrilla's te bevechten. Dat wil zeggen dat de oorlog in een nieuwe en meer intense fase is beland en dat vele mannen riskeren hun leven te verliezen.

Met dit artikel wil ik een oproep doen aan internationale organisaties en de internationale gemeenschap om eindelijk hun opdracht serieus te nemen en de vrede op te leggen door een einde te maken aan deze oorlog voor er nieuwe levens verloren gaan. Dit vereist een meer serieuze, concrete en praktische aanpak.

In dit stadium is het ook van groot belang dat de instellingen van de Europese Unie zo snel mogelijk hun verantwoordelijkheden opnemen

Alles moet in het werk worden gesteld om de oorlog te stoppen en de vrede tussen Turkije en Koerdistan mogelijk te maken. Dit is een plicht aan de menselijkheid. Dus moeten we reageren, heropbouwen, ontwapenen en het respect voor de mensenrechten verzekeren, zoals overal, maar ook zeker in Turkije en Koerdistan.

Schokkende beelden van dode Koerdische strijders

Daniel Steinvorth en Yassin Musharbash

Turkije beschuldigd van het gebruik van chemische wapens tegen de PKK

Turkse soldaten patrouilleren in het Koerdisch gebied van Zuidoostelijk Turkije: Gebruikten de Turkse militairen chemische wapens tegen de PKK?

Duitse experts hebben de authenticiteit bevestigd van de foto's met PKK strijders gedood door chemische wapens. Het bewijs zet grotere druk op de Turkse regering, reeds lang onder verdenking van het gebruik van zulke wapens tegen Koerdische rebellen. Duitse politici vragen een onderzoek.

De horror afgebeeld op de foto's valt moeilijk te overtreffen: verbrande, verminkte en afgerukte ledematen. De slachtoffers zijn nauwelijks herkenbaar als menselijke wezens. Turks-Koerdische mensenrechtenactivisten geloven dat de mensen afgebeeld, acht leden van de ondergrondse beweging, de Koerdische Arbeiderspartij PKK zijn, vermoedelijk gedood tijdens september 2009.

In maart gaven de activisten de foto's aan een Duitse mensenrechtendelegatie waaronder Turkse kenners, journalisten en politici van de extreem linkse partij, zoals Der Spiegel eind juli berichtte.

Hans Baumann, een Duits expert van fotomanipulatie heeft de echtheid van de foto's bevestigd. Een forensisch rapport van het Hamburgse universiteitshospitaal bevestigt eveneens de verdenking dat het hoogst waarschijnlijk is dat acht Koerden stierven "door het gebruik van chemische substanties".

Gebruikte het Turkse leger chemische wapens en schond zij hiermee het Chemische Wapens Verdrag dat zij ratificeerde?

Herhaalde "mysterieuze incidenten"

Duitse politici en mensenrechtenkenners vragen nu een onderzoek van het incident. "De laatste bevindingen zijn zo spectaculair dat dit van Turkse zijde dringend een verklaring eist", zei Claudia Roth, vicevoorzitter van de Duitse Groene Partij. "Het is onbegrijpelijk waarom een autopsie van de PKK strijders was gevraagd maar de resultaten geheim gehouden."

De politica zei dat "herhaalde mysterieuze soortgelijke incidenten om een onafhankelijk onderzoek schreeuwden." Roth vroeg aan Turkije een officieel antwoord over het mogelijk gebruik van chemische wapens "opdat verdere argwaan kan stoppen."

Ruprecht Polenz, Duits parlamentslid voor Angela Merkels conservatieve Christen Democratische Unie en voorzitter van het Comité Buitenlandse Betrekkingen van de Bundestag houdt er dezelfde mening op na. "Turkije moet deze beschuldigingen ernstig nemen" zei hij tegen Spiegel online. Hij voegde eraan toe dat een internationaal onderzoek de beste weg zou zijn.

Turkije wordt al jaren verdacht van het gebruik van chemische wapens volgens Gisela Penteker, Turks expert bij de internationale medische organisatie 'International Physicians for the Prevention of Nuclear War. "De lokale bevolking heeft het keer op keer gezegd" verklaart zij. "Bewijs hiervoor vinden is moeilijk omdat de lijken zo laat worden vrijgegeven dat het haast onmogelijk is een grondige autopsie uit te voeren."

"PKK propaganda"

In Turkije hebben mensenrechtenadvocaten al geruime tijd een onderzoek gevraagd. Het leger weigert elk commentaar. Ook de regering van Eerste Minister Recep Tayyip Erdogan houdt de lippen koppig stijf of deed de beschuldigingen van oorlogsmisdaden af als "PKK propaganda".

"De Eerste Minister is niet geïnteresseerd in schendingen van de rechten van de mens", zo zegt Akin Birdal, Turks parlamentslid wiens pro-Koerdische BDP oppositiepartij keer op keer parlementaire vragen heeft gesteld over de legaliteit van de oorlog in Zuidoost-Turkije. Volgens Birdal primeert voor Erdogan de eliminatie van het PKK probleem door het leger op welke manier dan ook.

Het Turks Ministerie van Buitenlandse Zaken legt al de beschuldigingen naast zich neer, zo schreef de Berlijnse krant Die Tageszeitung. "Turkije heeft het Chemische Wapen Verdrag ondertekend en het leger bezit geen biologische of chemische wapens" volgens het Ministerie.

De krant zegt in het bezit te zijn van andere schokkende foto's, veronderstelde autopsiefoto's van zes andere vermoorde Koerden. Deze beelden worden ook aan de Hamburgse expertise voorgelegd. 8/12/2010,

<http://www.spiegel.de/international/world/0,1518,711536,00.html>

Ragip Zarakolu aangehouden: onrechtvaardig en wreed

Ragip Zarakolu: het goede geweten van het criminele Turkije

Laurent Leylekian

Enkele dagen geleden is mijn vriend Ragip Zarakolu aangehouden door de politie van zijn land Turkije. De arrestatie van Ragip, samen met die van Busra Ersanli is een dieptepunt in een hele reeks van arrestaties van militanten van de Koerdische kwestie, mensenrechtenactivisten, vakbondslui, onafhankelijke uitgevers en kritische geesten van de huidige macht. De complot intellectuelen waarover ik vroeger al sprak waren weinig ongerust over deze actie.

Zal ik even de redenen geven waarom de Turkse staat deze politieke arrestaties uitvoert. In een notendop: dit is een agressie met doel de verlamming van ieder mogelijk intern protest. Dat wat men de vuile oorlog van Ankara tegenover zijn eigen Koerdische burgers noemt. Eveneens wil men een democratische Koerdische vertegenwoordiging in het Turkse parlement voorkomen. Het is zeker geen toeval dat de grootschalige aanhoudingen van 5 oktober die van een zekere 24 april herinnert. Ook niet dat dit net gebeurd na de herneming van het Turkse offensief in Kurdistan en na de aankondiging van de terugkeer van de BDP in het parlement.

Maar ik wil hier praten over Ragip en zijn toewijding. Ragip is een symbool, zowel in Turkije als daarbuiten. Het is niet voor niets dat zijn aanhouding een internationale verontwaardiging veroorzaakte daar waar eerdere arrestaties enkel reacties van gespecialiseerde organisaties uitlokten. Bij deze vraag ik u dan ook de petitie te ondertekenen in casu zijn aanhouding.

In Turkije waren Ragip en zijn echtgenote Ayse, nu

overleden, pioniers van mijlbrekers, voorvechters van alle verloren zaken en taboedoorbrekers bij uitstek. Eerst en vooral over de Armeense kwestie, dan de Koerdische, ook over het gebrek aan democratie in Turkije, over de verstikkende en overdreven privileges van de militairen in dit land, over de foltering, over de gevangenschappen van type F, over de massamoord van Dersim of Sivas of simpelweg

over de berichtgeving van de sociale overheersing. Ragip, strijder van één voor allen voor alles. En Ragip is niet Armeens, noch Jood Koerd, Alevi of Zaza; hij is gewoon mens maar dan zonder meer voluit.

Voor hen die het geluk hebben Ragip te kennen is het de onvermurwbare zachtheid die raakt zoals bij hen die van hun overtuigingen hun levenswerk maken. Ragip is niet breedspakerig, vaak weifelend; zijn houding is verre van indrukwekkend en dominant. Ragip is niet de man van de eenduidige waarheid, hij stelt vragen en stelt ze in vraag. Met zijn uitgeverij Belge (Document) wordt de kritische gedachte vertaald in politieke actie. Eigenschappen die hij deelt met zijn vrienden- van toen ook de mijne- Inci Tugsavul en Dogan Özgüden, vluchtelingen in Europa sinds veertig jaar. Het bevalt me dat verzetsstrijders van alle tijden en oorden bescheidenheid voorop plaatsen tegenover de pretenties van de Waarheid zoals oog in oog met een fataal noodlot.

Wanneer ik die vergeelde foto bekijk, denk ik aan de illusoire hoop van de democratische Turken, zij die lichtzinnig liefde en strijd verstrengelen. De lente van 68 was ook vol van libertijnse hoop; de democratie leek vlakbij en was aan het groeien; Europa met zijn waarden en beloften kon dromen waarmaken.

En toen was er de eerste staatsgreep in 1971. Europa en de democratie spoelden aan in Griekenland, Spanje en Portugal, zelfs in Oost-Europa maar niet in Turkije. Voor Dogan en Inci werd het zogeheten verkeerde pad en de uitweg naar België met de belofte van enkele jaren gevangenisstraf in geval van terugkeer. "Terugkeer verboden" zoals op de paspoorten van Armeniërs die door de genocide hun land moesten verlaten. We spreken over hetzelfde Turkije maar dan vijftig jaar vroeger. Voor zij die bleven zoals Ragip en Ayse werd het leven clandestien en hield het verder gevangenis, foltering en aanslagen in. Vrees en conflict ook maar de angst, de echte, te weten die van de leegte, nooit.

Die ononderdrukbaar angst zit geworteld in de blik van de folteraars, in de rumoerige opstand van Erdogan, het verdraaien van Gül, Davutoglu, cıcek of hun voorgangers. De geschiedenis heeft die obscure namen van hun voorgangers al vergeten, van hen die vanuit het Cankaya paleis of de staten generaal dachten respect af te dwingen voor misdaden van hun multi recidivistische staat. Middels miljarden of bedreigingen, met een verbloemende democratie als cover met rigide intimidatie zijn ze erin geslaagd hun staat te vernederen en een oppercommando te

*Ceux qui vivent, ce sont ceux qui luttent ; ce sont
Ceux dont un dessein ferme emplit l'âme et le front.
Ceux qui d'un haut destin gravissent l'âpre cime.
Ceux qui marchent pensifs, épris d'un but sublime.
Ayant devant les yeux sans cesse, nuit et jour,
Ou quelque saint labeur ou quelque grand amour.
C'est le prophète saint prosterné devant l'arche,
C'est le travailleur, pâtre, ouvrier, patriarche.
Ceux dont le coeur est bon, ceux dont les jours sont pleins.
Ceux-là vivent, Seigneur ! les autres, je les plains.
Car de son vague ennui le néant les enivre,
Car le plus lourd fardeau, c'est d'exister sans vivre.
Inutiles, épars, ils traînent ici-bas
Le sombre accablement d'être en ne pensant pas.
Ils s'appellent vulgus, plebs, la tourbe, la foule.
Ils sont ce qui murmure, applaudit, siffle, coule,
Bat des mains, foule aux pieds, bâille, dit oui, dit non,
N'a jamais de figure et n'a jamais de nom ;
Troupeau qui va, revient, juge, absout, délibère,
Détruit, prêt à Marat comme prêt à Tibère,
Foule triste, joyeuse, habits dorés, bras nus,
Pêle-mêle, et poussée aux gouffres inconnus.
Ils sont les passants froids sans but, sans noeud, sans âge ;*

En de droom van Ragip, die delen wij. Met hem willen wij geloven dat Turkije kan veranderen door sociaal-politieke rechten te geven aan zijn Koerdische burgers zoals aan de anderen. Een Turkije dat de genocide van de Armeniërs erkent en werkt aan zijn herstel; een Turkije dat de bezette gebieden van Cyprus of elders verlaat, dat stopt met folteren, bedreigen, beledigen en omwallen; een Turkije dat op zijn minst tot de menselijkheid kan toetreden en dan Europa.

En als we de namen van de folteraars vergaten, niemand vergeet de discrete glimlach van Ragip. Want wat indruk maakt bij een echt man is de wilskracht, meer dan de brutaliteit van geweld. Wie indruk nalaat zijn mensen zoals Martin Niemöller, Friedrich Bonhoeffer, Jean Moulin, Andreï Sakharov of Aung San Sui Kyi.

Ragip Zarakolu is van die aard en hij meet zich aan zijn geweten want hij is het goed geweten van zijn crimineel land waardoor er nog een sprankeltje hoop is. Ragip Zarakolu is een Nobelprijs waard. Hierbij spreek ik de morele autoriteiten aan opdat zijn internationale erkenning

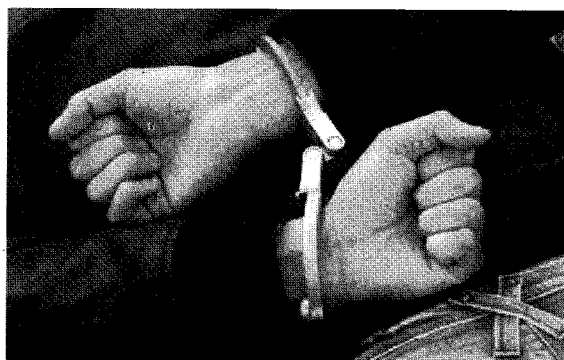
installeren.

Maar de bescheiden, zachte Ragip kent die vrees niet van het derailleren dat nihilisten wurgt aan de rand van de afgrond waar het bruut blind geweld respect afdwingt en waar dit bruut geweld de indruk geeft van leven. In wezen is Ragip een vrij man waarvan Léon Blum zou zeggen "dat hij geen angst heeft tot op het bot van zijn gedachte te gaan"; Ragip leeft verder en droomt voort omdat hij weerstaat. Wanneer ik aan Ragip denk, denk ik meteen aan die prachtige vergeten verzen van Victor Hugo:

*Le bas du genre humain qui s'écroule en nuage ;
Ceux qu'on ne connaît pas, ceux qu'on ne compte pas,
Ceux qui perdent les mots, les volontés, les pas.
L'ombre obscure autour d'eux se prolonge et recule ;
Ils n'ont du plein midi qu'un lointain crépuscule,
Car, jetant au hasard les cris, les voix, le bruit,
Ils errent près du bord sinistre de la nuit.*

*Quoi ! ne point aimer ! suivre une morne carrière
Sans un songe en avant, sans un deuil en arrière,
Quoi ! marcher devant soi sans savoir où l'on va,
Rire de Jupiter sans croire à Jéhova,
Regarder sans respect l'astre, la fleur, la femme,
Toujours vouloir le corps, ne jamais chercher l'âme,
Pour de vains résultats faire de vains efforts,
N'attendre rien d'en haut ! ciel ! oublier les morts !
Oh non, je ne suis point de ceux-là ! grands, prospères,
Fiers, puissants, ou cachés dans d'immenses repaires,
Je les fuis, et je crains leurs sentiers détestés ;
Et j'aimerais mieux être, ô fourmis des cités,
Tourbe, foule, hommes faux, coeurs morts, races déchues,
Un arbre dans les bois qu'une âme en vos cohues !*

in aanmerking kan komen. Zijn erkenning zou vele individuele en collectieve initiatieven voor de vrede, rechtvaardigheid en democratie een hart onder de riem steken.

Vertaling van het Frans naar Het Nederlands:
Leen Eelen

Dayikên Ashtiyê

De

Vredesmoeders:

het wapen van idealen

Sultan Ogras, vredesmoeder, veroordeeld tot gevangenisstraf door de Turkse 'rechtbanken'. Reden: vredeswil

"Het zijn allemaal kinderen met moeders die rouwen om hun dood"

De confrontatie met lijden en het verlies van een geliefde is verwoestend en alomvattend. De vragen "waarom?" en "wat nu?" zijn onvermijdelijk en zetten toe tot nadenken. Door de dood van één of meer van hun kinderen besloot een groep moeders in Turkije in 1999 dat er genoeg bloed gevloeid was tussen Turken en Koerden. Het gewapende conflict moest volgens hen zo snel mogelijk ten einde komen en dit op een vredevolle en geweldloze manier. Alleen vrede zou andere moeders het leed kunnen besparen waardoor zij getroffen werden.

Hun boodschap is eenvoudig en krachtig, maar de Vredesmoeders of de Barış Anneleri worden niet door iedereen toegejuicht. Hun demonstraties en protestacties zijn een doorn in het oog van de Turkse staat die nog steeds weigert de volledige rechten van het Koerdische volk te erkennen. Verschillende Vredesmoeders werden onrechtmatig gearresteerd en vastgehouden en in 2000 berichtte Amnesty International dat enkele moeders zelfs werden gemarteld in de cel. De Turkse staat beweert immers dat de Vredesmoeders "separatistische propaganda" verkondigen en de eenheid van het land in gedrang brengen. Desondanks geven de Vredesmoeders hun vreedzame strijd niet op en blijven zij opkomen voor hun idealen en overtuigingen.

Dit bewijst Sultan, een 64-jarige vrouw, die momenteel in België verblijft als politiek vluchteling. De Turkse staat veroordeelde haar tot net geen 10 jaar gevangenisstraf voor haar participatie in de acties van de Vredesmoeders. Ze besloot om haar straf niet uit te zitten en naar Europa te komen, maar dit zonder haar echtgenoot en familie. Hoewel ze duidelijk geëmotioneerd is over haar situatie spreekt Sultan met veel passie en kracht over haar overtuigingen en de wil tot vrede die zij ondanks alles nog steeds niet verloren heeft.

Naomi Debruyne: Waarom besloot u om te participeren in de acties van de Vredesmoeders? Wat in deze organisatie sprak u aan?

Sultan Ogras : De Vredesmoeders beogen vrede en eisen een vredevolle oplossing voor de problemen tussen Koerden en Turken. Ik verloor twee kinderen door dit conflict. Mijn dochter was strijdster in de guerrilla en stierf door toedoen van de Turkse staat. Anderhalf jaar voor haar dood werd mijn zoon op 19-jarige leeftijd voor de poort van onze tuin en voor de ogen van zijn vader neergeschoten door Turkse soldaten. Ze verdachten hem ervan een "terrorist" te zijn, maar hij was slechts een student, zonder een wapen om hem te verdedigen. Zijn enige wapens waren zijn geest, zijn idealen en zijn overtuigingen. Toen hij stierf had hij slechts een T-shirt aan. Hij kon zich onmogelijk beschermen of verdedigen. Zijn dood was werkelijk afschuwelijk. Twee dagen lang liep ik met het bloed van mijn zoon op mijn handen. Ik kon het simpelweg niet opbrengen om mijn handen te wassen. De officieren van de staat namen het lichaam van mijn zoon mee, we kregen zelfs niet het recht om onze zoon te begraven. Daarom draag ik nu een gouden armband met de namen van mijn kinderen erin gegraveerd. Het is mijn manier om mijn kinderen altijd bij mij te hebben.

In de huidige Turkse staat hebben we niet het recht om onze mening te zeggen en ons te identificeren als Koerden. Iedereen in Turkije zou Turks zijn, maar de realiteit is toch anders? Waarom zou de Turkse staat het recht hebben om mij of iemand anders op te leggen wie ik ben en wat mijn etniciteit is? Dat er een Koerdisch volk is in Turkije staat buiten kijf en wij zouden het recht moeten hebben om ons vrij te uiten en op een vrije manier te leven. Dit recht bestaat echter niet in Turkije; je moet doen wat de staat zegt of je laat je leven erbij. Dit is onrechtvaardig, racistisch en fascistisch.

Mij aansluiten bij de Vredesmoeders was een evidente keuze. Wij willen niet dat er nog meer mensen dood gaan; er vloeyde al genoeg bloed. Zowel de Koerdische guerrillastrijders als de Turkse soldaten zijn kinderen met moeders die rouwen om hun dood. Alleen een vredevolle oplossing tot de problemen kan nog meer lijden voorkomen. Jammer genoeg accepteert de Turkse staat onze oplossing niet en stellen ze alles in het werk om onze acties te bestraffen.

Naomi Debruyne: **Wat zeg je tegen mensen die niet geloven in een vredevolle oplossing maar aandringen op het gebruik van geweld?**

Sultan Ogras : Mensen die aandringen op geweld zijn fascistisch. Zij willen in essentie geen vrede omdat dit niet in hun voordeel is. Dit geldt bijvoorbeeld voor Tayyip Erdoğan en de Verenigde Staten van Amerika.

Naomi Debruyne: **Waarom legde de Turkse staat u een celstraf op?**

Sultan Ogras: Als Vredesmoeders organiseren we veel demonstraties waarbij we toespraken geven en de pers uitnodigen. Op al deze demonstraties kwam duidelijk naar voren dat we vrede eisen en een vredevolle oplossing voorstaan. Echter, alleen al omdat we onze mening uitten, werden we gevisieerd door de Turkse staat. In één van mijn toespraken vermeldde ik onze leider Abdullah Öcalan¹ en noemde hem "meneer Öcalan". Dat ik hem aansprak met "meneer" kan volgens de Turkse staat niet omdat je een "terrorist" geen respect mag betuigen door hem een titel te geven.

Bovendien bezocht ik ook regelmatig vrienden en gelijkgestemden in de gevangenis om hen een hart onder de riem te steken. Dikwijls hielden de Turkse officieren me dan uren of dagen lang vast om me te

De Vredesmoeders streven naar het vernietigen van hun fascisme door zich uit te spreken voor de vrede en tegen geweld.

ondervragen. Hiervoor hadden ze geen legitieme reden, het is hun manier om ons te straffen.

Het zijn dingen als deze die me een gevangenisstraf opleverden. Vrije meningsuiting in Turkije bestaat niet. Zes of zeven jaar geleden bracht ik al een aantal maanden in de cel door omdat ik in een programma voor een pro-Koerdisch televisiekanaal Koerdistan vermeld had en de Koerdische kinderen - zogezegd "terroristen"- goede mensen had genoemd. Maar Koerdische kinderen zijn werkelijk goede en grote mensen. Zij strijden niet voor hun eigenbelangen maar voor de belangen van het gehele Koerdische volk en de toekomstige generaties. Hun strijd is onzelfzuchtig en gericht op het verkrijgen van mensenrechten voor de volledige bevolking van Turkije. Momenteel zijn Koerden immers tweederangsburgers waarom niemand geeft.

Naomi Debruyne: **Wat zijn de voorwaarden voor vrede volgens u?**

Sultan Ogras : Eerst en vooral moet meneer Öcalan vrijgelaten worden of moeten de omstandigheden van zijn gevangenschap verbeteren. Meneer Öcalan is de leider van een volk, een natie en verdient daarom een betere behandeling. Een oplossing zou bijvoorbeeld kunnen zijn dat hij in zijn eigen huis de gevangenisstraf uitzit zodat hij de onderhandelingen kan leiden. Zonder hem is er immers geen vrede mogelijk tussen Turken en Koerden.

Vervolgens moeten de mensenrechten in Turkije gerespecteerd worden en moeten de rechten van de Koerden erkend worden door de Turkse staat.

Als laatste moeten alle politieke gevangenen amnestie krijgen. Zij kregen immers grote straffen enkel en alleen omdat zij hun mening uitten. Ook wij Koerden die momenteel in ballingschap leven moeten terug kunnen keren naar ons land en onze families zonder een gevangenisstraf te riskeren. In Europa zijn we veilig maar elk volk heeft nood aan zijn eigen land. Het land waar je geboren bent, is immers het land waaraan je toebehoort en dat goed voor je is.

Naomi Debruyne: **Heeft u, nu u politiek vluchteling bent in België, spijt van uw acties? Of bent u nog even strijdvaardig als ervoor?**

Sultan Ogras : Het leven in België is moeilijk. Ik had slechts twee keuzes in Turkije: mijn straf in een Turkse gevangenis uitzitten of vluchten naar Europa. Ik koos voor het laatste, en trok naar België. Maar ik ken de talen van dit land niet en mis mijn familie die nog in Turkije zit. Ik ben 64 jaar en ben verplicht om mijn geliefden lange tijd te missen. We bellen regelmatig en mijn zoon komt mij binnenkort bezoeken, maar het blijft een eenzaam leven. In essentie is mijn verblijf hier ook een soort van gevangenisstraf.

Gelukkig krijg ik steun van de Koerdische gemeenschap hier in België en krijg ik regelmatig brieven van mijn Turkse vrienden die mij aansporen de moed niet op te geven en te blijven strijden. Zonder de morele steun van hen zou het nog moeilijker geweest zijn. Ik blijf dus strijdvaardig en geef niet op.

¹ Abdullah Öcalan: De leider van de PKK. Zie ook *De zaak-Öcalan. Turkije, het Westen en de Koerden*, door Wim de Neuter. http://www.uitpers.be/boek_view.php?id=503

Opnieuw KCK arrestaties in Turkije

33 Advocaten van Öcalan in voorlopige hechtenis

Bij een recente operatie die op 22 november jongstleden onder de naam KCK² heeft plaatsgevonden zijn in verschillende provincies in Turkije dit keer massaal advocaten aangehouden, in totaal 47. Momenteel zitten 33 daarvan in voorlopige hechtenis. De advocaten uit Istanbul en Diyarbakir die Nederland laatst hebben bezocht op uitnodiging van monitorgroep Schoolplein Advocaten, behoren niet tot de arrestanten. Dat was het eerste wat in ons opkwam: hen bellen om na te gaan of alles in orde was.

Afgelopen weekend bezocht Dundar Gurses, advocaat bij Schoolplein Advocaten in Utrecht, Istanbul. Hij maakt deel uit van de monitorgroep voor het zogenoemde KCK proces in Diyarbakir. Heet van de naald vertellen de advocaten die recent Nederland hebben bezocht en nu optreden als mede-verdedigers van de gearresteerde advocaten, hun bevindingen tijdens de verhoren. Verhoren die 23 uur onafgebroken hebben geduurd. Het lijkt een voor ons in Nederland werkende advocaat een onwerkelijke situatie. Zonder te hebben geslapen hebben zij met de andere verdedigers de 47 advocaten die vastgezet zijn, bijgestaan. Wat is de juridische waarde van dergelijke verhoren, vragen we ons af?

De operatie was gericht tegen de advocaten van Abdullah Öcalan (voorzitter van de Koerdische Arbeiderspartij die een levenslange gevangenisstraf uitzit). "De arrestaties waren het directe gevolg van uitspraken van premier Tayyip Erdoğan die duidelijk aantonen dat de justitiële instanties handelen op basis van instructies van de regering. Erdoğan heeft in zijn uitspraken advocatenkantoren tot doelwit gemaakt door de namen van deze kantoren te noemen", vertelt een van de advocaten uit Turkije.

Binnen het opsporingsonderzoek dat is opgestart door het Parket van de Hoofdofficier van Justitie met Bijzondere Bevoegdheid van İstanbul werden aanvankelijk 14 advocaten die staan ingeschreven bij de Orde van Advocaten van İstanbul alsmede 33 advocaten uit andere provincies naar İstanbul overgebracht. Tijdens de aanhouding zijn gedurende de gehele dag en nacht huizen en kantoren van advocaten onrechtmatig doorzocht. Daarbij zijn de rechten, die inherent zijn aan het advocatenambt, zoals het beroepsgeheim en het recht op het behartigen van de belangen van hun cliënten op grove wijze geschonden. Van veel van de advocaten zijn de dossiers in beslag genomen ondanks de bezwaren van de bij de doorzoeken aanwezige advocaten.

Hoewel er in het opsporingsdossier sprake is van een bepaling tot geheimhouding, zijn aan de pers onwaarachtige berichten met betrekking tot de advocaten gelekt door zowel politie als justitie. De pers tracht de advocaten met desinformatie en negatieve propaganda te criminaliseren, en neemt op die manier de plaats van de rechter in en pleegt, door advocaten bij voorbaat schuldig te verklaren, 'schending van de geheimhouding van het opsporingsonderzoek en beïnvloeding van de rechtspraak', zonder daarin ook maar enigszins te worden gehinderd.

Inmiddels zijn de advocaten door de officier van justitie en de rechter-commissaris op 25 en 26 november 2011 van vrijdagmiddag 14.00 uur tot zaterdagmiddag 13.00 uur zonder onderbreking verhoord. Ondanks diverse klachten en bezwaren van de meer dan 150 advocaten die de verdediging op zich namen, werden de verhoren en voorleggingen onder erbarmelijke omstandigheden voortgezet. De advocaten die werden verhoord gedurende de nachtelijke uren waren volledig gedesoriënteerd, en wisten in verband met de geheimhouding niet waarvan ze nu precies beschuldigd werden. Uiteindelijk zijn 33 advocaten in voorlopige hechtenis genomen en de rest is heengezonden.

De advocaten in Turkije hebben verklaard dat er onmiddellijk een einde dient te komen aan de terreur van inverzekeringstelling en inbewaringstelling zoals die tot op heden in praktijk worden gebracht door de Alliantie, bestaande uit de regering, de rechtelijke macht en het Openbare Ministerie waaronder de politieorganisatie. Zij geven aan dat de advocaten die aangehouden zijn en vervolgens in voorlopige hechtenis zijn genomen, alleen zijn opgepakt vanwege hun beroepsactiviteiten, namelijk in hun hoedanigheid van advocaat. Steeds duidelijker wordt dat in Turkije het optreden als advocaat voor bepaalde verdachte personen en groepen wordt aangemerkt als het 'werken voor of behoren tot een terroristische organisatie'.

Dit is een regelrechte aanval op het verdedigingsrecht van advocatuur. De doorzoeken in de huizen en kantoren van advocaten hebben onrechtmatig plaatsgevonden.

Gelet op het bovenstaande is er in Turkije geen sprake van een eerlijke en democratische rechtsgang. De Turkse autoriteiten behoren de advocaten onmiddellijk in vrijheid te stellen. De beperkingen op inzage voor de verdediging in de opsporingsdossiers, dienen onmiddellijk te worden opgeheven.

Monitorgroep Schoolplein Advocaten te Utrecht/Nederland.

Turkije en de Koerden: zalven en slaan

Ludo De Brabander

Twee jaar na het optimisme over de 'democratische – voorheen Koerdische - opening' van de regering-Erdoğan, blijft daar nog weinig van over. Diverse pogingen om een politieke oplossing te vinden voor de Koerdische kwestie in Turkije zijn op niets uitgelopen. Terwijl de regering lippendienst bewijst aan meer democratische hervormingen, stijgt de repressie tegen de Koerdische politieke beweging. Sinds het begin van deze zomer zijn het opnieuw alleen de wapens die spreken.

Eind februari 2011 maakte de Koerdische Arbeiderspartij (PKK) een eind aan het zoveelste eenzijdige staakt-het-vuren omdat de Turkse regering weigerde in te gaan op vijf eisen: een stopzetting van de militaire operaties tegen de PKK, de vrijlating van Koerdische politici, het betrekken van de al 12 jaar gevangen zittende PKK-leider Abdullah Öcalan bij onderhandelingen, de oprichting van commissies die de Koerdische kwestie onderzoeken en de afschaffing van de 10% kiesdrempel in Turkije. De PKK begon aanvankelijk met eerder kleinere aanvallen op voornamelijk militaire doelwitten. Maar na enkele weken escaleerde het geweld. Op 17 augustus 2011 reageerde het Turkse leger fel met luchtaanvallen en artillerievuur op meerdere PKK-doelwitten in het Qandilgebergte, ook over de Turkse grens in Noord-Irak. Daarbij kwamen verschillende Iraaks-Koerdische burgers om, wat het nodige protest opleverde van de Koerdische autonome regering in Noord-Irak. De PKK riposteerde op 19 oktober met een spectaculaire aanval op enkele militaire posten in de grensregio met Irak, waarbij zeker 21 Turkse soldaten omkwamen -de zwaarste tol voor het Turkse leger sinds de jaren 1990. Het Turkse leger is daarop begonnen – net als in 2008 – met een grootschalig grondoffensief in Noord-Irak. Dit leidt ongetwijfeld tot nog meer bloedvergieten.

Politieke hervormingen

Enkele jaren geleden zag de situatie er nochtans nog veelbelovend uit. Toen werden heel wat pogingen ondernomen om dit meer dan een kwart eeuw oude gewapende conflict te beëindigen. De verkiezingsoverwinning van de AKP (de Rechtvaardigheids- en Ontwikkelingspartij) in 2002

was deels te danken aan de ruime steun van de Koerdische bevolking. De AKP profileerde zich als een democratische islamitische partij die beloofde werk te maken van de democratische hervormingen die nodig waren voor Turkije's toetreding tot de Europese Unie. De AKP werd bovendien gezien als de tegenpool van het Turkse leger, dat zich traditioneel zeer nationalistisch opstelt en nooit echt een neiging heeft vertoond om tegemoet te komen aan de Koerdische verzuchtingen. Hoewel Europese druk er al voor gezorgd had dat de vorige regering een eerste pakket aan democratische hervormingen goedkeurde (met onder meer de afschaffing van de doodstraf in vredetijd), was het de nieuwe AKP-regering die het potentieel bezat om de Koerdische kwestie op een niet-militaire wijze aan te pakken. Tijdens de eerste legislatuur van de AKP-regering, midden 2004, werden enkele belangrijke Koerdische politici vrijgelaten, onder wie de mensenrechtenactiviste en politica Leyla Zana. Zij zaten allen sinds 1994 achter de tralies wegens landverraad en steun aan terroristische organisaties. De AKP-regering hief ook een aantal beperkingen op het gebruik van de Koerdische taal op. Verder beknotte ze de grote macht van het leger in het Turkse politieke leven en het juridisch apparaat. Deze macht was een gevolg van de militaire coups van 1980. Gedurende de 3 op de staatsgreep volgende jaren waarin het Turkse leger het land leidde via de Nationale Veiligheidsraad, stelden de militairen een nieuwe grondwet op. Deze sterk nationalistische grondwet is vandaag nog altijd van kracht. Na de voor de AKP opnieuw succesvolle algemene verkiezingen van 2007 sprak premier Erdoğan zijn steun uit aan een nieuw ontwerp van grondwet dat een einde moest maken aan

een aantal discriminaties op grond van etnische afkomst. Hoewel er geen nieuwe grondwet goedgekeurd raakte, leek de tijd rijp om definitief een streep te trekken onder het politieke taboe dat rond de Koerdische kwestie hing. In januari 2009 ging het eerste Koerdische televisiekanaal in de ether en in de lokale verkiezingen van maart 2009 won de Koerdische Partij voor een Democratische Samenleving (DTP) veel stemmen. Niet lang daarna werd een staakt-het-vuren afgekondigd door de PKK en in september 2009 lanceerde de AKP-regering de 'Koerdische opening' – een toenaderingsbeleid dat na kritiek uit de nationalistische oppositie en media, herdoopt zou worden tot 'democratische opening'.

Nieuwe repressie

In december 2009 kreeg de 'democratische opening' echter al onmiddellijk een ferme deuk toen de sociaaldemocratische DTP verboden werd door het Turks Grondwettelijk Hof en haar leiders aangeklaagd werden voor terrorisme. Het Hof oordeelde dat de partij activiteiten ontplooipte tegen de ondeelbaarheid van de Turkse staat. De AKP steunde de opheffing van de Koerdische partij door banden met de PKK te suggereren en de vergelijking te maken met de Spaans-Baskische partij Herri Batasuna, die in 2003 door het Spaans Grondwettelijk Hof verboden werd omwille van banden met de Baskische afscheidsbeweging ETA. De politieke conflicten en contradicties zouden zich hierna alleen maar verder opstapelen.

Op het terrein was er ook niet veel te merken van een echte verbetering van de situatie. Na de verkiezingsoverwinning van de AKP in 2007 leek de mensenrechtensituatie er aanvankelijk op vooruit te gaan, maar al gauw begonnen mensenrechtenorganisaties zich zorgen te maken over een nieuwe stijging van het aantal foltering, het gebruik van disproportioneel geweld en de uitvoering van arbitraire executies door veiligheidstroepen. Het aantal mensen dat vervolgd zou worden voor het uiten van een mening verdubbelde in 2007 ten opzichte van 2006. In veel gevallen gebeurde dit op basis van Artikel 301 van de Turkse strafwet, dat “het beledigen van het Turk zijn” als een criminele daad bestempelde. Hoewel het bewuste Artikel 301 onder EU-druk werd gewijzigd, maakt het, het nog altijd mogelijk om dissidenten te vervolgen.

Toen de democratische opening in de zomer van 2009 werd gelanceerd voerde het parlement wel plots nooit eerder geziene discussies over de Koerdische kwestie. Op 29 juli verzamelde minister van Binnenlandse Zaken, Besir Atalay, de pers om een “verbreding en versterking van de democratische rechten van onze burgers” aan te kondigen. “Elk van onze burgers, waar ze ook leven, kunnen zich gelijke en vrije individuen binnen de staat voelen”, aldus Atalay. Premier Erdoğan verklaarde zich bij aanvang van de Koerdische opening

een voorstander van meer democratische rechten in ruil voor het neerleggen van de wapens. Maar zoals gezegd draaide de veelbelovende start helemaal anders uit. Toen een groep van 34 Koerden -8 PKK-strijders en 26 bewoners van het door de PKK gedomineerde Koerdische vluchtelingenkamp Makhmour in Irak- de grens overstaken om de strijdbijl te begraven en naar huis terug te keren, werd hun enthousiaste ontvangst door duizenden Koerden in de traditioneel nationalistische Turkse media voorgesteld als een overwinning voor de PKK. Het juridische apparaat kwam in actie en beschuldigde de betrokken Koerden van propaganda voor een terroristische organisatie. Twee jaar later werden 17 van hen veroordeeld tot 20 maanden gevangenisstraf. Dit voorval luidde de definitieve begrafenis in van Erdoğan's democratische opening.

Nieuwe Koerdische partij

Kort nadat het Grondwettelijk Hof een verbod had uitgesproken tegen de Koerdische politieke partij DTP - die 21 zetels in het parlement telde- werden in december 2009 een tiental Koerdische burgemeesters, en heel wat Koerdische activisten gearresteerd. De AKP verloor hierdoor heel wat krediet bij vele Koerden. Meteen na de ontbinding van DTP werd de Koerdische politieke beweging vertegenwoordigd door een nieuwe, reeds in 2008 opgerichte Partij voor Vrede en Democratie (BDP). Tijdens de algemene verkiezingen van juni 2011 haalde de BDP een succesvolle overwinning door via het systeem van onafhankelijke kandidaten 36 zetels binnen te halen (5,8% van de beschikbare zetels). De nationale kiesdrempel voor partijen van 10%, maakt het al jaren onmogelijk voor de Koerden om met een eigen partij op te komen. Onafhankelijke kandidaten moeten niet aan een kiesdrempel voldoen om in het parlement te geraken. De aanloop naar de verkiezingen van 2011 verliep woelig omdat 7 van de door de BDP gesteunde onafhankelijke kandidaten -onder wie de populaire Leyla Zana en Hatip Dicle- een verbod kregen van de Turkse Kiescommissie om op te komen. De opgegeven reden hiervoor was de gevangenisstraf die beiden in het verleden uitzaten wegens 'politieke misdaden'. De beslissing van de Kiescommissie zorgde voor heel wat protest en voor gewelddadige confrontaties in de Koerdische steden. De BDP dreigde met een boycot van de verkiezingen -wat niet goed zou overkomen bij de EU- en de Kiescommissie zag zich uiteindelijk verplicht om het verbod tegen de meeste geviseerde kandidaten op te heffen. Dit bracht echter geen einde aan de politieke confrontaties. De Kiescommissie verklaarde bijvoorbeeld de parlementaire zetel van de met 77.669 stemmen verkozen Hatip Dicle ongeldig, omdat hij in 2009 veroordeeld was voor 'het verspreiden van PKK-propaganda'. Uit protest weigerden de BDP-parlementsleden om de eed af te

leggen en startten ze een boycot van het parlement.

KCK-proces

De Unie van Gemeenschappen in Koerdistan (KCK) is een initiatief van Abdullah Öcalan en een poging om de Koerdische gemeenschap te organiseren in een democratisch koonfederalistisch systeem. In zijn 'Verklaring voor een democratisch confederalisme in Koerdistan' (maart 2005) riep Öcalan de Koerden in de verschillende landen op om democratische structuren op te zetten van dorp tot stad tot regio, die op hun beurt in een hoger niveau verenigd moesten worden in een confederaal systeem. Turkije beschouwt de KCK evenwel als een afdeling van de PKK en dus als een verboden terroristische organisatie. Sinds april 2009 zijn al zo'n 1800 Koerden gearresteerd omdat ze ervan verdacht worden lid te zijn van KCK. De meesten van hen zijn vakbondsleden, mensenrechtenactivisten en Koerden die actief waren binnen de DTP of de BDP. Hatip Dicle was 1 van de 6 verkozen Koerdische politici die gearresteerd werden in het kader van het KCK-onderzoek. In oktober 2010 begon het belangrijkste KCK-proces tegen 151 prominente Koerdische politici, onder wie tal van burgemeesters. Een groot deel van de beschuldigten zat toen al 18 maanden in voorarrest. In de meer dan 7.500 pagina's tellende akte van beschuldiging worden de arrestanten feiten ten laste gelegd die tot 15 jaar gevangenisstraf kunnen opleveren. Dat is de strafmaat voor 'het vernietigen van de eenheid en integriteit van de Turkse staat' en voor 'het lidmaatschap van een verboden organisatie'. Het proces is nog altijd aan de gang, maar de uitkomst kan zeer zware politieke gevolgen hebben omdat het de Koerdische politieke kaste viseert in plaats van de gewapende strijders. De beschuldigten tonen zich stuk voor stuk voorstanders van een vreedzame politieke oplossing van het conflict en dringen aan op een dialoog tussen Koerdische en Turkse vertegenwoordigers. Zelfs ongeacht de uitkomst van het proces kan de huidige repressie tegen de Koerdische politieke klasse, het gewapend Koerdisch verzet alleen maar in de kaart spelen. Zij kunnen nu immers argumenteren dat ze de enige overgebleven methode hanteren om gehoor te geven aan hun verzuchtingen. Veel van de beschuldigten genieten een gerespecteerde status binnen de Turks-Koerdische gemeenschap. Naast de parlementsleden en de burgemeesters staat bijvoorbeeld ook Muharrem Erbey, de vice-voorzitter van de gerenommeerde Turkse mensenrechten-organisatie IHD, terecht. De Koerden zien het KCK-proces dan ook als een proces tegen het hele Koerdische volk. De rechtszaak doet evenmin goed aan het nieuwe democratische imago dat Turkije

zich wil aanmeten voor de EU. Jeremy Corbyn, het Britse parlementslicd dat de rechtszaak als waarnemer volgt, zei: "Het is onmogelijk om dit proces te scheiden van de voortdurende detentie van Koerdische parlementsleden en de algemene behandeling van de Koerdische bevolking in Turkije."

Grondwetsherziening

De Koerdische politieke leiding van de BDP besliste afgelopen oktober uiteindelijk toch om de eed af te leggen en te zetelen in het Turkse parlement (Meclis). Het staatsapparaat leek niet onder de indruk want amper drie dagen na het stopzetten van de parlementaire boycot, arresteerde de Turkse politie nog 130 verdachten in de KCK-zaak, onder wie veel BDP-leden. De Koerdische partij koos er voor om de boycot te beëindigen om deel te kunnen nemen aan de politieke discussie over de grondwetsherzieningen gepland voor midden 2012. Reeds op 12 september 2010 stelde de AKP-regering een pakket grondwettelijke amendementen voor aan de bevolking via een referendum. De BDP riep toen op om het referendum te boycotten, omdat het pakket te weinig tegemoetkwam aan de Koerdische eisen zoals bijvoorbeeld een expliciete erkenning van het bestaan van een Koerdische identiteit en meer Koerdische taalrechten. Premier Erdoğan stelde echter dat er over deze en andere eisen gepraat kon worden in het parlement. En Erdoğan lijkt zijn belofte om te luisteren naar de BDP na te komen. Twee weken na de start van dit parlementaire jaar begonnen in de schoot van het parlement de werkzaamheden van een Grondwettelijke Commissie. In deze Commissie heeft elk van de vier in het parlement vertegenwoordigde politieke blokken drie zetels gekregen, als blok van onafhankelijken kan de BDP dus ook participeren. Of de BDP veel uit de brand zal kunnen slepen is een andere zaak. Voor een uitgebreide grondwetsherziening -zonder referendum- is een tweederde van de stemmen in het parlement vereist. Bij de inauguratie van de Grondwettelijke Commissie beloofde Erdoğan dat hij de rechten van de minderheden wilde beschermen. Maar zelfs indien de AKP -die bijna 50% van de stemmen binnenrijfde in de algemene verkiezingen van juni 2011- deze belofte zou willen nakomen, dan zijn haar zetels plus de zetels van de PDB niet voldoende voor de vereiste tweederde-meerderheid. En de overige twee partijen in het parlement varen een zeer Turks-nationalistische koers. De contradicties blijven voorlopig dus bestaan. Praten over democratie is niet erg overtuigend terwijl er nog altijd mensen worden vervolgd omwille van hun politieke activiteiten.

Streamers: In december 2009 kreeg de 'democratische opening' een ferme deuk toen de Koerdische DTP verboden werd. De huidige repressie tegen de Koerdische politieke klasse speelt het gewapend Koerdisch verzet alleen maar in de kaart.

Machtsstrijd in het Midden-Oosten

Antoine Uytterhaeghe

Turkije loopt over van zelfvertrouwen. De Turkse AKP-president Abdullah Gül ziet zijn land als een zeer belangrijke factor in de Midden-Oosten regio en hij uitte al meermaals de strategische doelstelling van Turkije om er "een mondiale verantwoordelijkheid op te nemen". Ook in de Europese en Westerse media wordt het nieuwe Turkije vaak geprezen. Men wil Turkije als NAVO-lidstaat in de belangrijke Midden-Oosten regio te vriend houden. Sinds de spanningen tussen Israël en Turkije zijn gestegen, wil men vooral verhinderen dat Ankara zich van het Westen zou afkeren. Voor het Westen zijn zowel Turkije als Israël immers onontbeerlijke partners in de regio.

Turkije-Israël

De bilaterale samenwerking tussen Turkije en Israël kende zijn hoogtes en laagtes. Al in de jaren 1950 van de vorige eeuw streefde de VS naar een samenwerking met, en tussen Israël en Turkije. Turkije was trouwens het eerste land met een moslimmeerderheid die de nieuwe staat Israël erkende (maart 1949) en in 1958 tekenden beide landen een overeenkomst voor strategische samenwerking. In de jaren 1960 temperde de onderlinge verstandhouding enigszins, onder meer omdat Ankara zeer afhankelijk was van Arabische olie en omdat het zich in 1966 uitte als een verdediger van de Palestijnse belangen. Na de Turkse militaire staatsgreep van 1980 veranderde de aard van de relaties opnieuw. De Koude Oorlog, de Iraanse revolutie en de strategische belangen van het Westen, maakten een meer intensieve Turks-Israëlische coöperatie noodzakelijk. Israël werd een zeer belangrijke wapenleverancier van Turkije, de NAVO-lidstaat met het tweede grootste leger. De strategische driehoek Washington-Tel Aviv-Ankara werd naarstig verder uitgebouwd. In 1998 werd het bondgenootschap tussen de drie landen nog bezegeld met gemeenschappelijke militaire manoeuvres. Sinds het aantreden in Turkije van de AKP-regering in 2002 veranderde de Turkse positie in deze driehoeksalliantie. Dit heeft niets te maken met de islamitische accenten die de AKP legt in haar ideologie of beleid, maar eerder met haar betrachtting om van Turkije een regionale macht van betekenis te maken in het Midden-Oosten. Deze betrachtting is gedeeltelijk gebaseerd op pure nostalgie naar het machtige Ottomaanse rijk en er wordt dan ook naar verwezen als neo-Ottomanisme. Turkije ziet in het machtsvacuüm dat door de recente ontwikkelingen in de Arabische wereld is ontstaan een opportuniteit om haar regionale ambities waar te maken en het trekt hierbij een alsmaar uitdrukkelijker anti-Israëlische kaart.

Sinds de eerste verkiezingsoverwinning van de AKP begon de nieuwe Turkse regering een proces dat de politieke macht van de haar vijandig gezinde legerleiding aan banden moest leggen. De tweede verkiezingsoverwinning van de AKP in 2007 verscherpte deze binnenlandse machtsstrijd,

die recent in het voordeel van de AKP uitdraaide toen de volledige kemalistische legertop afgelopen zomer ontslag nam. Op buitenlands vlak profileerde Turkije onder de AKP zich initieel als ontlukende regionale macht die met geen enkel buurland problemen wilde. Het bouwde zelfs diplomatieke relaties uit met aartsvijanden Griekenland en Armenië. De Turkse regering probeerde zich ook als bemiddelaar op te werpen in regionale conflicten (bvb. tussen Israël en Syrië) in een poging de nagestreefde suprematie in de regio een concrete inhoud te geven en te rechtvaardigen. Het viel echter te voorspellen dat de neo-Ottomaanse ambities van Turkije niet in goede aarden zouden vallen bij Israël. Deze staat zag het Turks streven als een rechtstreekse concurrentie voor de eigen machtspositie in de regio. In december 2008, tijdens het staatsbezoek van de toenmalige Israëlische premier Ehud Olmert aan Turkije, wees hij premier Erdoğan's voorstel om hem te helpen de hinderpalen voor vredesonderhandelingen met de Palestijnen te elimineren, van de hand. De dag na het bezoek ontketende Israël zijn oorlog in Gaza. Operatie 'Gegoten Lood' werd in Ankara geïnterpreteerd als het Israëlische antwoord op de ambities van Turkije. Een ijzige periode in de Israëlisch-Turkse betrekkingen werd daarmee ingeluid. De toon vanuit Ankara verscherpte. Op 30 januari 2009, tijdens het Wereld Economisch Forum in Davos (Zwitserland) ontstond er een verhitte discussie tussen de Israëlische president Shimon Peres en de Turkse premier Erdoğan, die er de Israëlische militaire actie in Gaza zwaar

bekritiseerde. De woordenwisseling eindigde toen Erdoğan boos het podium verliet. Vele Westerse waarnemers deden de woede-uitbarsting van Erdoğan toen af als interne politieke propaganda. In Turkije was de bevolking in verschillende steden immers massaal op straat gekomen om te protesteren tegen operatie Gegoten Lood. De Israëlisch-Turkse diplomatieke betrekkingen koelden verder af, maar werden niet afgebroken. Op 11 oktober 2009 zou er een militaire oefening plaatsvinden in Turkije met Israël, Italië en de Verenigde Staten, maar Ankara verbood de Israëli's om deel te nemen. De anti-Israëlische retoriek werd opgevoerd, maar tegelijkertijd bleef Turkije militair materiaal bestellen bij Israël en werd de militaire samenwerking tussen de inlichtingendiensten van beide landen verdiept.

Recente escalatie

Op 11 januari 2010 werd de Turkse ambassadeur in Israël, Çelikkol, publiekelijk vernederd toen hij tijdens een vergadering met de Israëlische vice-minister van Buitenlandse Zaken, Ayalon, een minder hoge stoel kreeg toegewezen. Terwijl de camera's al aan het rollen waren zei Ayalon tegen zijn assistent: "het belangrijkste is dat je kan zien dat hij lager zit dan ons... dat er maar één vlag (de Israëlische) op tafel staat en dat we niet aan het lachen zijn." Dit diplomatiek incident viel echter volledig in het niet bij de Israëlische aanval op de 'Gaza Freedom Flotilla' later dat jaar. Op 31 mei werd het schip 'Mavi Marmara' op weg naar de Palestijnse Gaza-strook in internationale wateren geënterd en bestormd door Israëlische soldaten. Negen Turkse activisten lieten daarbij het leven. Premier Erdoğan omschreef de Israëlische raid als "staatsterrorisme", trok de Turkse ambassadeur uit Israël terug en eiste excuses. Maar ondanks de Turkse retoriek werden de diplomatieke betrekkingen tussen beide landen niet opgeschort. De AKP-regering verkondigde alleen maar dat ze de bestaande akkoorden zou herzien. Het werd op dat moment immers niet opportuun bevonden door de Turkse regering en zeker niet door de kemalistische legerleiding om alle bruggen op te blazen. De geplande modernisering van heel wat militair materiaal was immers afhankelijk van leveringen uit Israël.

Toen de officiële conclusies van het Palmer rapport -het VN onderzoek over het flotilla incident- op 2 september 2011 gepubliceerd werden, verzuurden de reeds verstoorde relaties tussen Israël en Turkije helemaal. De VN-onderzoekscommissie stelde: "de beslissing om aan boord te gaan van de vaartuigen op zo'n gewelddadige wijze en op zo'n grote afstand van de zone van de blokkade, zonder finale waarschuwing vlak voor het enteren, was excessief

en onredelijk". Maar de commissie oordeelde onder meer ook dat de blokkade van de Gaza-strook legaal is. De conclusies van het rapport leidden overal ter wereld tot heel wat protest. Turkije was het meest vocaal hierin. De Israëlische ambassadeur in de Verenigde Staten stelde expliciet dat zijn land zich niet zou excuseren bij Turkije. Erdoğan zei in de Turkse pers dat Israël reageert als een "verwend jongetje" en verklaarde dat Turkije van plan is om de Israëlische blokkade van de Gaza-strook aan te vechten voor het Internationaal Gerechtshof. Turkije degradeerde onmiddellijk het niveau van de diplomatieke betrekkingen met Israël. Het schortte ook alle handelsrelaties die gerelateerd zijn aan de defensie-industrie en alle militaire relaties met Israël op. Ankara kondigde eveneens aan de militaire bewaking in de Middellandse Zee te willen opvoeren "om de vrijheid van navigatie" te garanderen. Machtsvertoon ten opzichte van Israël speelt echter een veel grotere rol bij deze aankondiging van een militaire ontplooiing in de Middellandse Zee dan de bezorgdheid over de vrije doorgang van mogelijke nieuwe activistenvloten. Dit past immers volledig in het kader van de neo-Ottomaanse ambities van Turkije.

De ontplooiing van de Turkse marine in de Middellandse Zee kan men ook plaatsen binnen een ander aspect van de huidige Turks-Israëlische crisis: de enorme aardgasreserves van het Leviathan-veld in de Middellandse Zee. Volgens berichten zou in het oostelijk Middellandse Zeebekken, in een gebied tussen Cyprus en de kusten van Libanon, Israël en de Gaza-strook, ongeveer 3,5 miljard m³ aardgas zitten. Zowel Israël, Libanon, de Palestijnen, de Grieks-Cyprioten als de Turks-Cyprioten (bij monde van Turkije) beweren recht te hebben op de exploitatie van dit gegeerde aardgasveld. In het VN-zeerechtverdrag van 1982 zijn de maritieme economische zones onduidelijk gedefinieerd wat de betwisting van het gebied nog gecompliceerder maakt. Israël sloot alvast een samenwerkingsakkoord met Grieks Cyprus over de verdere exploratie van het gebied en de ontginning van de aardgas. De AKP-regering is zeer misnoegd over dit akkoord en eist een deel van de koek. Erdoğan stuurde het Turkse onderzoeksschip Piri Reis alvast naar het gebied om de mogelijkheden voor gaswinning te onderzoeken. Daarbij werd benadrukt dat de Turkse marine voor bescherming zou zorgen. Dit leidde tot kwade reacties bij de Grieken en de Israëli's, maar Turkije is er in alle ernst van overtuigd dat het goed uitgerust is voor eventuele militaire noodsituaties.

Israël, Turkije en het Westen

Ondertussen lijkt de huidige Israëlisch-Turkse crisis bol te staan van de tegenstrijdigheden. Er zijn immers ook heel

wat elementen die beide landen verbindt. Zo zijn de economieën van beide landen zeer afhankelijk van het Westen, maar ook van elkaar. Op 1 januari 2000 tekenden Ankara en Tel Aviv het Turks-Israëlische Vrijhandelsakkoord. Het eerste akkoord van die aard tussen de joodse staat en een land met een moslimmeerderheid. Israël importeert jaarlijks zo'n 1,8 miljard dollar aan goederen en diensten uit Turkije en exporteert voor 1,5 miljard dollar in omgekeerde richting. In de eerste 6 maanden van 2011 is de onderlinge handel zelfs gestegen in vergelijking met dezelfde periode van het jaar ervoor.

Israël en Turkije hebben verder de zeer nauwe banden met de NAVO, de VS en Europa gemeen, en de integratie in de globale strategieën van het Westen zijn een constante in het buitenlands beleid van beide landen. Deze beleidslijnen staan niet ter discussie. Vandaar ongetwijfeld het onvermoeibare benadrukken van AKP-functionarissen dat Turkije zich keert "tegen de Israëlische regering, maar niet tegen de Israëlische staat". In die zin kan worden gesteld dat de huidige crisis er één is tussen de regeringen van beide landen en niet tussen de staten zelf.

Tijdens de samenkomst van de Algemene Vergadering van de VN afgelopen september vroeg de Amerikaanse president Obama persoonlijk aan de Turkse premier Erdoğan om het diplomatieke conflict met Israël zo rap mogelijk op te lossen. Uit Turkse regeringskringen hoort men steeds dat er tussen Turkije en de VS geen problemen zijn. Verschillende signalen uit Washington geven aan dat de VS niet erg gelukkig is met de huidige regering van hardliners in Israël. Het bulldozerbeleid van de Netanyahu-Lieberman coalitie zou de stabiliteit in de regio in gevaar kunnen brengen en bijgevolg ook de strategische belangen van Washington. Obama wil graag nog een tweede mandaat binnenhalen dus zijn handen zijn gebonden door de interne politieke ontwikkelingen en door de druk van de zionistische lobby in de VS. De AKP kan bij haar regionale ambities op een zekere onuitgesproken steun van de VS rekenen, omdat Erdoğan bewezen heeft dat hij momenteel de enige regeringsleider is die het zich kan permitteren om Israël te trotseren. Ondanks de sympathie die hem dat oplevert in de Arabische wereld, blijft Turkije bovendien klaar staan om de Amerikaanse en Europese belangen te verdedigen. Zo zullen er onderdelen van het NAVO-raketschild geïnstalleerd worden in Turkije en kan de

NAVO op Ankara rekenen als deelnemer aan alle buitenlandse NAVO-interventies (Afghanistan, Libië).

Op die manier lijkt Turkije de perfecte partner te worden voor de Amerikaanse belangen in het Midden-Oosten. De VS laat Ankara voorlopig dan ook begaan.

De AKP is er zich ten zeerste van bewust dat de de onverzettelijk houding ten opzichte van Israël populariteit en steun opleveren in de Arabische wereld. Dit helpt bij het nastreven naar goede contacten met de Arabisch-islamitische landen in de regio. De AKP weet immers ook dat de neo-Ottomaanse regionale ambities van Turkije zonder de steun en de sympathie van de Arabische landen nooit verwezenlijkt zullen worden. Zonder een zekere vijandschap ten opzichte van Israël, is er geen sympathie en geen leiderschap. Zo simpel kan machtspolitiek functioneren.

Het Israëlisch-Turks conflict kan men dus kaderen in de recente veranderingen in de Arabische wereld, de strategische belangen van het Westen, de regionale machtsstrijd voor de ontginning van de energiegrondstoffen, en vooral de regionale ambities en aanspraken van het nieuwe Turkije en de machtsstrijd die hieruit voortvloeit met een compromisloze Israëlische regering. Toch mag men niet uit het oog verliezen dat Turkije en Israël ondanks de recente moeilijkheden nog steeds op elkaar aangewezen zijn. De anti-Israëlische retoriek verandert hier voorlopig niets aan. De vraag op Turkije in haar opzet zal slagen om het leiderschap in de Arabisch-islamitische wereld op zich te nemen, blijft ondertussen open. Ondanks de momenteel grote sympathie voor Erdoğan zijn de landen in de regio de Ottomaanse heerschappij evenmin als het Westers kolonialisme vergeten. Ook in de Arabische landen (zeker in Egypte) wordt het openlijk herkenbare imperiale streven van Ankara dus met Argusogen gevolg.

Eén ding is zeker: net zoals het waanzinnige Turkse plan om de opborrelende Koerdische kwestie aan te pakken door massaal militaire middelen in te zetten, wordt het streven naar vrede in de regio niet gediend door de neo-Ottomaanse ambities van het nieuwe Turkije.

Streamer:

Turkije ziet in het machtsvacuüm dat door de recente ontwikkelingen in de Arabische wereld is ontstaan, een opportuniteit om haar regionale ambities waar te maken.

Ondanks de recente moeilijkheden blijven Turkije en Israël nog steeds op elkaar aangewezen.

Media-oorlogen en de Gülen-beweging in het nieuwe Turkije

Joshua D. Hendrick

Het Turkije van de 21ste eeuw wordt gedeeltelijk gekenmerkt door de inspanningen van een conservatieve, democratische coalitie tegen de eroderende aan de staat gelinkte oude elite. Deze conservatieve coalitie wordt geleid door de regerende Vrijheids en Ontwikkelingspartij (AKP), maar ze is ook afhankelijk van een blok van ondersteunende media en een internationale campagne.

Gülen-beweging

De meest invloedrijke collectieve actor in deze coalitie is de Gülen-beweging, een Turks-religieuze moslimgemeenschap die zich organiseert naar de leer van een gepensioneerde religieuze functionaris, auteur en poëet genaamd M. Fethullah Gülen. De Gülen-beweging heeft haar wortels in de jaren 1960 en is één van de vele religieuze bewegingen in Turkije. Ze vormt een sociale formatie die haar aanhangers zowel een diepere zin voor spiritualiteit biedt, als een sociaal netwerk voor sociale mobiliteit en economische steun. De Gülen-beweging is een belangrijke kracht in het Turkije van de AKP en speelt een hoofdrol in de maatschappelijke strijd tussen oude en nieuwe elites binnen het Turks nationaal project.

Sinds de AKP in 2002 aan de macht kwam in Turkije, zijn de nationale debatten over de juiste relatie tussen geloof en staat verschoven in het voordeel van de islamitische actoren. De pagina's van de Turkse kranten worden gedomineerd door discussies tussen de 'Kemalisten' van de oude garde en 'de conservatieve democraten' van de nieuwe garde. Voor de eerste keer in de Turkse geschiedenis zijn islamitische actoren echter genoeg georganiseerd om te wedijveren en de publieke strijd om de ideeën zelfs te winnen.

De beweging van Fethullah Gülen vormt een synthese van geloof en nationalisme, van sociaal conservatisme en economische macht. Ze bezet een alsmaar invloedrijkere positie in de Turkse maatschappij, maar als Turkse burgers en buitenlandse waarnemers iets willen te weten komen over de gemeenschap worden ze geconfronteerd met ofwel totaal kritiekloze idolatrie ofwel overdreven alarmerende berichtgeving. Aan de ene kant beweren sommige commentatoren dat Gülen een "radicale islamist" is die aan het hoofd staat van een uitgebreid economisch rijk en vastbesloten is om de Turkse seculiere republiek omver te werpen. Andere bronnen beweren dan weer dat hij een nobele poëet en orator is, een 'hocaefendi' (gerespecteerde leraar) die al twee generaties sociaal activisme geworteld in geloof, wetenschap, educatie en interculturele dialoog inspireert. Gülen wordt uiteraard geprezen door zijn volgelingen, maar ook door niet-Turkse journalisten en academici in de VS (waar hij leeft in een zelfopgelegd ballingschap), West-Europa en Australië. Als de op de AKP na belangrijkste invloed en burgerlijke macht in Turkije verdient de Gülen-factor wat nader onderzoek.

Fethullah Gülen: de nieuwe islamo-turke ideoloog
"De Turkse staat heeft de macht en de middelen. 50, 500 of 50 000 opstandelingen omsingelen en de kop afrukken"

Coalitie voor een 'Nieuw Turkije'

Na de militaire coups in 1980 maakte het Turkse beleid van economisch protectionisme plaats voor een beleid van liberalisering. Electorale regels die de identiteit op basis van religieuze gemeenschappen verbood, kwamen onder vuur te liggen. In het midden van de jaren 1990 zorgde dit voor een stijgende populariteit van de zogenaamd islamistische politieke partij: de Welvaartspartij. In 1998 verbood de Turkse staat deze voorganger van de AKP op beschuldiging van het schenden van het grondwettelijk principe van secularisme. De Turkse oude garde vond dat islamitische vroomheid als onderdeel van een politiek platform simpelweg onaanvaardbaar was. Vijf jaar later ontstond echter een hervormde op religie gebaseerde partij: de AKP. Ze werd geleid door een jongere generatie door het geloof geïnspireerde conservatieven. In 2002, minder dan een jaar na haar ontstaan, slaagde de AKP erin om ongeveer 34% van de stemmen te bemachtigen. Een stunt die de partij nog eens overdeed tijdens de algemene verkiezingen van 2007, toen de kandidaten van de AKP een meerderheid van 47% bemachtigden. Afgelopen juni 2011 herkozen de Turkse burgers de AKP voor een derde opeenvolgende termijn als éénpartij-regering met ongeveer 50% van de stemmen.

De AKP's binnenlandse agenda van "conservatieve democratie" moet uitdragen dat de nieuwe leiders de wereldvisie van hun 'islamistische' voorgangers verfijsd hebben en zich goed voelen bij het gebruik van termen

als 'democratie' en 'mensenrechten' om hun verlangen naar juridische en militaire hervormingen in Turkije te uiten. De AKP's buitenlandse beleid van "strategische diepte", wil Turkije's traditionele bilaterale relaties met Europa en de VS in stand houden, maar tegelijkertijd de relaties met de regionale bureaus in het Midden-Oosten en Noord-Afrika, met voormalige vijanden Rusland en Armenië en met historisch afstandelijke landen in Afrika en Zuidoost-Azië uitbouwen. Zowel de binnenlandse als buitenlandse beleidslijnen spelen rechtstreeks in het voordeel van de Gülen-beweging, een in Turkije gebaseerd transnationaal netwerk van handelaars, leraars, journalisten en activisten die afhankelijk zijn van Turkije's integratie in de wereldmarkt voor het verderzetten van hun succes. Centraal aan de overlapping van de AKP en de Gülen-beweging is immers de financiële steun die Turkije's 'nieuwe kapitalisten' voorzien voor beide initiatieven. Deze nieuwe kapitalisten hebben hun basis in Turkije's 'tijgersteden', ooit kleine Anatolische landbouwsteden die getransformeerd werden in industriële productie- en exportcentra in de jaren 1970 en 1980. De directeurs van deze ondernemingen hebben meestal zeer trotse sociaal conservatieve identiteiten. In de loop der tijd vormden ze hun eigen zakenverenigingen en smeeden ze op geheel Turkse wijze hun eigen voordelige relaties met machtscentra in de door de AKP-geleide bureaucratie. Deze nieuwe kapitalistische elite ontstond in scherp contrast met Turkije's reeds bestaande verankerde industriële elite. Deze laatste groep is gebaseerd in Istanboel. Ze werd in het leven geroepen door een sterke centrale staat en gekenmerkt door de verticale integratie van haar leden in familiale holding-bedrijven. Terwijl er nog maar een handvol van deze bedrijven waren voor wereldoorlog II, kwamen er na de oorlog een dozijn nieuwe holdings bij, die samen een verankerde staatsoligarchie vormden. Tegen de jaren 1970 waren meer dan 150 van de bijna 400 grote Turkse privébedrijven verenigd in 30 grote holdings. De economische crisis in die periode leidde ertoe dat in 1971 een aantal van de grootste holdings zich verenigden onder de paraplu van wat uiteindelijk de meest dominante organisatie in de civiele maatschappij zou worden: de Turkse Industrialisten en Zakenlui Associatie (TÜSIAD). De TÜSIAD vertegenwoordigde vanaf de jaren 1970 dus Turkije's bevoorrechte kapitalistische klasse. De firma's in de tijgersteden van centraal Anatolië stonden toen nog maar in hun kinderschoenen. Tegen de jaren 2000, na twee decennia van groei, gaven deze op export-geënteerde tijgerbedrijven de economische elite echter een nieuwe vorm. De Gülen-beweging is een product van deze transformatie. De beweging ontstond op het einde van de jaren 1960, toen een kerngroep van jonge Turkse mannen geïnspireerd werd door de preken van de moslimgeleerde Fethullah Gülen. Tegen het einde van de jaren 1970 openden actoren van de Gülen-beweging

studentenaccommodaties in een aantal van Turkije's grootste steden. Onder de militaire junta, die aan de macht was van 1980 tot 1983, werden vele van deze studentenhuizen private educatieve instellingen. In een poging om onderdrukking vanwege de seculiere staat te voorkomen, focusten de Gülen-scholen op wetenschap en wiskunde. Specifieke lessen over de islam en over Fethullah Gülen werden voorbehouden voor naschoolse activiteiten en buurtleesgroepen. In de jaren 1990, breidde de educatieve beweging haar activiteiten uit naar de Balkan en naar de onafhankelijke Centraal-Aziatische republieken die ontstonden na de val van de Sovjetunie. In de jaren 2000 bestreek het onderwijsnetwerk van de Gülen-beweging al meer dan 100 landen. In afwezigheid van publieke mechanismen, faciliteren religieus gekaderde sociale netwerken -zoals de Gülen-beweging- de mobiliteit van mensen, ideeën en financiën doorheen Turkije. Gerationaliseerd als religieuze donaties ('himmel'), wordt de herverdeling van de welvaart via deze netwerken gekanaliseerd naar investeringen in privaat onderwijs, private gezondheidszorg, internationale lobby en media. In 1986 richtten een aantal vertrouwelingen van Fethullah Gülen de Feza Media Groep op. Ze kochten een kleine krant over om de leer van hun leider beter te kunnen verspreiden onder een groter publiek. Vandaag leidt Feza Media twee nationale televisiekanalen ('Samanyolu' en 'Mehtap'), een Engelstalig satellietkanaal ('Ebru TV'), een nationaal radiostation ('Burç FM'), 8 buitenlandse kranten, een nieuwsmagazine ('Aksiyon') en een belangrijk persagentschap ('Cihan Haber Ajansi'). Maar Feza Media's belangrijkste product is de 'Zaman Gazetesi', een wijdverspreid Turkse dagblad.

Tegen het midden van de jaren 1990 had de Gülen-beweging zich al onderscheiden als Turkije's invloedrijkste op religie gebaseerde civiele sociale beweging. Fethullah Gülen's ideeën bieden Turkse moslims eigenlijk een manier om een zeer niet-esoterische interpretatie van de islam te incorporeren in hun dagelijks leven. Hij moedigt zijn volgelingen aan om winst na te jagen, plezier te zoeken en te slagen als moderne individuen. Hij waarschuwt tegelijkertijd voor overdaad, leeg materialisme en onwetendheid over de linken die hij waarneemt tussen de moderne wetenschap en de revelaties uit de koran. Gülen's wereldlijke ascetisme heeft velen ertoe gebracht om zijn volgelingen te vergelijken met de 19de eeuwse protestanten -een devote, gedisciplineerde, winstzoekende gemeenschap. Volgens de trouwste Gülen-aanhangers vormt de beweging een gemeenschap ('cemaat') van zelfopofferende individuen die geen politieke aspiraties hebben en alleen maar tolerantie en dialoog willen aanmoedigen in een alsmaar meer onderling verbonden wereld. Fethullah Gülen's leer over de 'hizmet', het altruïstisch dienen van het algemeen goed en over de interculturele dialoog worden beschouwd als belangrijke

kenmerken van de maatschappelijke religieuze beweging. Als men de beweging bekijkt als een sociaal netwerk verleent ze -bovenop "het dienen van de mensheid"- ook een dienst aan jonge mensen die verlangen naar sociale mobiliteit in de competitieve markteconomie. De Gülen-instituten in Turkije en de rest van de wereld bieden kansen aan strevende jonge professionals om hun carrières als ingenieurs, computerwetenschappers, uitgevers, redacteurs en journalisten verder uit te bouwen.

Om de groei van de hele onderneming beter te kunnen coördineren organiseerden de Anatolische geldschietters van de beweging zich gedurende de jaren 1980 in regionale handelsverenigingen. In 1996 legden verschillende van deze verenigingen hun bronnen samen om de Asya Bank op te richten: de 14de grootste bank en de grootste interestvrije bank van Turkije. In 2005 sponsorde Asya Bank de oprichting van een parapluorganisatie voor de vele Anatolische handelsverenigingen: de Confederatie van Zakenmannen en Industriëlen in Turkije (TUSKON). TUSKON werd onmiddellijk de grootste private zakengerelateerde organisatie van het land en de rechtstreekse tegenhanger van TÜSIAD in de zakensector. Deze en andere successen speelden allemaal mee bij de opkomst van de Gülen-beweging als een primaire link tussen Turkije's nieuwe burgerlijke klasse en zijn dominante politieke partij, de AKP. Het laatste decennium werd duidelijk dat de macht van deze alliantie in staat is om het evenwicht in de Turkse politiek te verschuiven.

Media-oorlogen

In de jaren 1990 transformeerde Turkije's medialandschap van een relatief homogene ruimte, waarin afwijken van de seculiere nationalistische lijn bijna ondenkbaar was, naar een volatiele arena waarin oude en nieuwe elites betrokken geraakten in een hevige publieke strijd. Sinds de herverkiezing van de AKP in 2007 heeft het Turkse publieke debat de vorm aangenomen van een regelrechte mediaoorlog, waarin de AKP en zijn bondgenoten lijnrecht tegenover de meest machtige mediamagnaat van het land Aydın Doğan kwamen te staan.

De Doğan-groep, het invloedrijkste media-conglomeraat van Turkije, spreekt een zeer gevarieerde politieke achterban aan via een waaier aan kranten en magazines, waaronder de centrum-linkse krant 'Radikal', de rechtse nationalistische krant 'Vatan' en de wijdverspreide dagbladen 'Hürriyet' en 'Milliyet', die vooral gericht zijn op het gematigde centrum. Naast de controle over 40% van de geschreven pers, nam de Doğan-groep in 2000, 51% van het Turkse staatsoliebedrijf 'Petrol Ofisi' over, de grootste brandstofverdelers van het land. In 2008 beweerde Aydın Doğan publiekelijk dat de AKP-regering een aantal van zijn uitbreidingsprojecten heeft proberen blokkeren, namelijk de constructie van een

olieraffinaderij aan de Mediterrane kust en een annex aan het Hilton-hotel in Istanboel. De olieraffinaderij werd hem volgens eigen zeggen geweigerd omdat die aan één van de nieuwste mediamagnaten beloofd was, nl. Ahmet Çalik. Deze Çalik werd een machtige mediaticoon door de tweede grootste mediaholding in Turkije op te kopen: Merkez Yayın. Aan het einde van 2006 nam de regering Merkez Yayın in beslag. In april van 2007 werd de holding verkocht aan de Çalik-groep voor 1,1 miljard dollar. Çalik's verwerving van Merkez Yayın werd enorm gecontesteerd. Beschuldigingen van nepotisme weerklonken tot buiten de landsgrenzen. Eerst en vooral omdat de Turkse eerste minister Recep Tayyip Erdoğan familiebanden heeft met de Çalik-groep (zijn schoonzoon is één van de directeurs), maar ook de staatslening voor een ongezien totaalbedrag van 750 miljoen dollar werd verdacht bevonden. Çalik's connecties met de Gülen-scholen en de door Gülen gecontroleerde media in Turkmenistan, zijn nauwe band met dat lands voormalige dictator en zijn economische relaties met Asya Bank waren nog een aantal redenen tot protest. Toch ging de deal door en Ahmet Çalik profileerde zich al gauw als een prominente actor in het Turkse mainstream nieuws. De spanningen tussen de mediablokken van Çalik en Doğan werden ten top gedreven in september 2008 toen Zahid Akman, de door de AKP-aangestelde voorzitter van de Turkse Hoogste Raad van Radio en Televisie, betrokken bleek te zijn bij een fraudezaak in Duitsland via een Duits-Turkse islamitische liefdadigheidsorganisatie uit Frankfurt. Het was de grootste zaak in zijn soort in de Duitse geschiedenis. De autoriteiten oordeelden dat de vereniging schuldig was en de directeur, zijn assistent en hun boekhouders werden veroordeeld voor het afvloeien van liefdadigheidsfondsen naar verschillende bedrijven, media en politieke figuren in Turkije. Onder de vermoedelijke ontvangers van de bijna 20,6 miljoen verduisterde dollars zat ook de Turkse eerste minister. Erdoğan ontkende alle beschuldigingen en beweerde dat de media in het bezit van Doğan misbruik maakten van het schandaal om de AKP in diskrediet te brengen. In een nooit eerder geziene reactie riep Erdoğan de Turkse burgers zelfs op om de Doğan-media te boycotten. Voor de Doğan-mediakanalen was het hele schandaal een hot topic en de oproep van Erdoğan om het bedrijf te boycotten leidde tot grote verontwaardiging. De spanningen bleven oplopen gedurende 2009. De AKP-regering slaagde er toen in om Doğan twee enorme boetes voor belastingsontduiking op te leggen voor een totale som van 3,8 miljard dollar, een bedrag dat hoger is dan de marktwaarde van de volledige mediagroep. In november 2009 reageerde de 'World Association of Newspapers' (WAN) op deze boetes met een rapport waarin grote bezorgdheid geuit werd over de persvrijheid in Turkije. Drie Turkse kranten van de Çalik-groep gaven na het lezen van dit rapport een publieke verklaring waarin ze de bevooroordeelde

houding van de Doğan-media aanklaagden en kort daarna trokken ze hun lidmaatschap van de WAN in. Dit hele Doğan-versus-Çalik-verhaal illustreert dat het maatschappelijke debat in Turkije niet langer een simpele strijd is tussen islam en secularisme. Beide kampen in de Turkse media-oorlog beweren dat de andere zijde een bedreiging vormt voor de voortzetting van de Turkse democratie. Gekaderd in een strijd tussen oude en nieuwe elites is het duidelijk dat deze gebeurtenissen ook aantonen dat de Turkse publieke ruimte breder, maar minder stabiel is geworden. Beide zijden gebruiken dezelfde symbolische codes (democratie, vrijheid van meningsuiting, liberalisme) en dezelfde methoden (specifiek gekaderde verhalen, overrapportering van bepaalde nieuwsfeiten en het verzwijgen van andere feiten) om hetzelfde doel te bereiken: het 'construeren' van de publieke instemming. Het resultaat is een erg verdeeld Turks politiek publiek en een verward internationaal publiek.

Het 'Nieuw Turkije' in het buitenland

In 1998 net voor hij aangeklaagd zou worden op beschuldiging van samenzwering in Turkije trok Fethullah Gülen naar de Verenigde Staten (hij werd vrijgesproken in 2006). In 1999 richtten Gülen-activisten in de VS, Europa en Australië allerlei satellietorganisaties op. Hun objectief is het introduceren van hun leider en de Turkse “conservatieve democratische revolutie” aan het Westers publiek. Deze organisaties sponsoren conferenties over de Gülen-beweging en het 'Nieuw Turkije' aan Amerikaanse en Europese universiteiten, belobbyen verkozen functionarissen en organiseren 'dialogreizen' voor gemeenschapsleiders en opiniemakers. Tegen het begin van de jaren 2000 hadden Gülen-activisten de sympathie opgewekt van verschillende academici in Midden-Oosten Studies, een pak Amerikaanse en Europese gemeenschapsleiders, politiek benoemden en hoogwaardigheidsbekleders. De institutionele legitimiteit bereikt door de Gülen-activisten in het buitenland voorziet de beweging van het nodige politieke kapitaal. Het voorziet de Gülen-beweging ook met een niet-Turkse steunbasis als het zich moet beschermen tegen beschuldigingen van het verborgen houden van een radicale agenda in hun scholen, zoals gebeurde in Rusland in 2006 en in Nederland in 2008. Gelijkaardige beschuldigingen beginnen de kop op te steken in de VS, waar de Gülen-beweging meer dan 100 publiek gefinancierde scholen leidt. Als men aandringt over de intenties achter al deze internationale inspanningen gebruiken Gülen-activisten vaak een zeer ambigue taal en beweren ze dat hun beweging geen politieke motieven heeft. Dit soort ambiguïteit als er over politiek gepraat wordt, is een blijvend effect van het seculiere fort Turkije in 20ste eeuw werd. Vroomheid werd toen gebrandmerkt als een bedreiging voor de

natie. Fethullah Gülen past dezelfde logica toe als zijn aanhangers door te beweren dat zijn rol a-politiek is en tegelijkertijd bestaat uit leider, inspiratiebron, en compleet afstandelijke bewonderaar van de transnationale beweging die zijn stempel draagt. Maar de beweging wordt er in Turkije van beschuldigd zowel de politie als de regering geïnfiltrerd te hebben. Naar de Gülen-beweging verwijzen als een niet-politieke sociale beweging is op zijn minst naïef te noemen. Gemobiliseerd als een alternatieve lobbykracht in de VS kunnen Gülen-activisten zeker omschreven worden als een politiek ambitieuze organisatie. De beweging aan de andere kant afdoen als een islamistische organisatie die vastbesloten is om Turkije om te vormen in een tweede Iran slaat echter ook nergens op. Degenen in Turkije die de Gülen-beweging vrezen, zijn over het algemeen dezelfde mensen die een alsmar sterkere AKP vrezen. Bijna tien jaar aan de macht heeft echter aangetoond dat de AKP veel minder geïnteresseerd is in het implementeren van de islamitische wetgeving dan in het verkrijgen van een stijgend “islamitisch aandeel” in de politieke, economische en culturele macht. Opererend vanuit de basis steunt de Gülen-beweging dit doel en is ze zelfs één van haar belangrijkste begunstigers geworden. Anders dan de AKP, begeeft de Gülen-beweging zich niet rechtstreeks in het veld van de partijpolitiek, maar opereren haar vertrouwelingen als private actoren in een competitieve globale markt van goederen en ideeën. De Gülen-beweging is een door winst gedreven en opportunistische samenstelling van sociale netwerken die, in de loop van de tijd, het charisma van een Turkse islamitische leider heeft gekanaliseerd in een kracht voor conservatieve sociale verandering. Blijven refereren naar de Gülen-beweging als een goedwillig “sociaal netwerk van onbaatzuchtige vrijwilligers” of als een clandestiene “radicaal islamistische organisatie”, is simplistisch. Gezien Turkije's rol als opkomende politieke en economische macht, als kandidaat voor de Europese Unie, als regionale leider en als een belangrijke bondgenoot van zowel Israël als de VS, is de transformatieve impact van de Gülen-beweging op de uitbreiding van de Turkse nationale identiteit aanzienlijk. Niet alleen voor de meer dan 79 miljoen Turken, maar ook voor de rest van de wereld.

Ingekorte en vertaalde versie van artikel uit MERIP nr. 260, www.merip.org

*Joshua D. Hendrick is assistent prof. Sociologie en Mondiale studies aan de Loyola Universiteit van Maryland.

Streamers:

De beweging van Fethullah Gülen vormt een synthese van geloof en nationalisme, van sociaal conservatisme en economische macht. De institutionele legitimiteit bereikt door de Gülen-activisten in het buitenland voorziet de beweging van het nodige politieke kapitaal.

Het trieste lot van Koerdische politieke partijen in Turkije

Ludo De Brabander

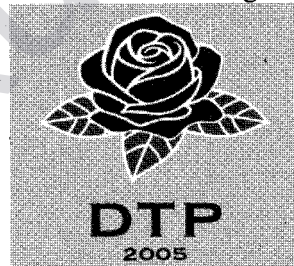
De Koerden in Turkije zijn sinds 1991 aan hun zevende politieke partij toe als gevolg van procedures voor het Turkse grondwettelijke hof die tot ontbinding leidt. Een overzicht.

De parlementaire traditie van de Koerden in het Turkse parlement begon met de Arbeidspartij van het Volk (HEP) na de algemene verkiezingen van 1991. HEP telde 18 parlementsleden in een alliantie met de Sociaaldemocratische Volkspartij (SHP). HEP ijverde voor de erkenning van Koerdische culturele en politieke rechten, maar het Grondwettelijk Hof verbood de partij op 19 juli 1993 wegens betrokkenheid "in activiteiten die de eenheid en integriteit van het land schaden".

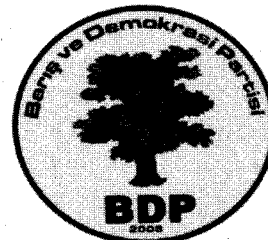

OZDEP (Partij voor Vrijheid en Democratie) werd al in 1992 opgericht als voorzorgsmaatregel voor het geval de HEP zou ontbonden worden, maar werd nog voor haar effectieve werking zelf het voorwerp van gerechtelijke vervolging op grond van dezelfde beschuldigingen. De stichtende leden besloten daarop het niet zover te laten komen en ontbonden de partij zelf voortijdig om de consequenties van een gerechtelijke ontbinding te vermijden, namelijk een verbod op het uitoefenen van politieke activiteiten voor de betrokkenen. De Democratische Partij (DEP) werd in mei 1993 boven de doopvont gehouden. De 18 parlementsleden van HEP zouden voortaan voor DEP zetelen. Kort daarop werden voorzitter Yasar Kaya en zeven hoge partijleden gearresteerd. Daarop werden zes DEP-parlementsleden (Hatip Dicle, Orhan Dogan, Leyla Zana, Ahmet Türk, Sirri Sakik en Mahmut Alinak) veroordeeld tot 15 jaar gevangenisstraf. Het Grondwettelijk Hof verbood de partij in juni 1994. Acht jaar later zou het Europees Hof voor de Rechten van de Mens oordelen dat de sluiting indruiste tegen artikel 11 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM). De opvolger van DEP werd HADEP (Democratische Partij van het Volk). Maar

de HADEP-partijleden werden gearresteerd nadat op een partijcongres (juni 1996) de Koerdische vlag in plaats van de Turkse vlag werd gehesen. De partij kreeg in 2003 een verbod opgelegd. Het Grondwettelijk Hof oordeelde dat ze een "centrum was voor illegale activiteiten" ter ondersteuning van de PKK. Het Europese Hof voor de Rechten van de Mens oordeelde in 2010 dat Turkije eens te meer een inbreuk had gepleegd op artikel 11 van het EVRM over de vrijheid van vereniging. DEHAP (Democratische Volkspartij) werd opgericht na de gerechtelijke problemen rond HADEP. Een gerechtelijke procedure voor het Grondwettelijk Hof bedreigde ook deze partij met sluiting, waarop de partij zichzelf in 2005 ontbond voor het tot een veroordeling kon komen.

DTP (Partij voor een Democratische Samenleving) kwam in de plaats en nam deel aan de verkiezingen van 2007 met onafhankelijke kandidaten, de enige manier om de nationale kiesdrempel van 10 procent te omzeilen. Ze vormde een fractie in het Turkse parlement met 21 verkozenen. De DTP werd in 2009 verboden wegens activiteiten gericht tegen de eenheid en integriteit van de Turkse staat. De parlementsleden stapten over naar de nieuw opgerichte BDP (Partij voor Vrede en Democratie).

Vele honderden leden zijn inmiddels gearresteerd omwille van vermeende banden met de PKK.

(Uitpers nr. 136, 13de jg., november 2011)

Aardbeving in Wan/Van : een fantoomstad heeft dringend hulp nodig!

Memo Sahin

“Wan is Beyoglu/Istanbul van Koerdistan” zei een zakenman uit Qoser/Kiziltepe mij op 19 oktober bij onze kennismaking. “Ik ben dolgelukkig dat duizenden, tienduizenden jonge mensen door de stad kuieren, met een open blik op de wereld en seculier”, voegt hij eraan toe. “Ik ging aan het meer van Wan een stuk grond kopen en de rest van mijn leven hier doorbrengen. Je zou dat ook moeten doen. Wanneer ik een stuk grond vind, delen we het,” zegt hij lachend.

Vier dagen later, 23 oktober 's middags op een heerlijke nazomerdag, waren we getuige van een natuurramp. Ik was in de buurt van het epicentrum in Molla Kasim, hij in Edremit, op 15 kilometer van Wan. Een aardbeving met een sterkte van 7,2 op de schaal van Richter schokte de meer dan 600.000 inwoners. Stapelwolken overal in de stad, huilende kinderen en vrouwen, moeders op zoek naar hun familieleden, tien tot honderdduizenden mensen; sprakeloze, biddende, ontzette mensen voor hun huizen. Zo was het in Wan. De stad Erdis/Ercis met 80.000 inwoners werd met de grond gelijkgemaakt, alsof een cilinder uit de hemel gevallen was. Haast geen enkel gebouw bleef rechtstaan, zowel openbare ambtsgebouwen als hotels en winkels.

Meer dan 600 doden volgens de statistieken. Het lijden, de pijn en de rouw valt niet te meten. Met de tweede aardbeving op 9 november werd de tol van het dodenaantal op meer dan 640 geschat. Twee hotels die volgens de gouverneur als zeker beschouwd werden, werd het graf van 40 mensen.

Het was geweten dat Wan in een gevoelige zone voor aardbevingen ligt. Zo'n 35 jaren geleden veroorzaakte een aardbeving rond Wan 4000 slachtoffers in enkele seconden. Niettemin werden geen voorzorgsmaatregelen getroffen om het tij te laten keren. Haast alle hoogbouw in Wan is fel beschadigd en onbewoonbaar. De stad met de naam Erdis/Ercis is niet meer. En over de geraakte dorpen wordt tot nu niet gepraat.

Van bij het begin werd de hulpverlening van zo'n 50 staten door de regering van Ankara afgewezen. Turkije kan het wel alleen, was het argument. Zo “testte” de Turkse politiek hun “redzaamheid bij rampen” zoals de vice-premier Atalay zei.

Koerdistan is het centrum, de Koerden zijn de getroffen. Daarom heeft de AKP regering van Erdogan drie vier dagen lang mensen onder het puin aan hun lot overgelaten en zo werden waardevolle en levensreddende dagen verloren. Eerst na openlijke druk in binnen- en buitenland moest de regering haar strategie herzien en de grenzen openen voor bergingsteams en hulp uit het

buitenland.

In Koerdistan, in Turkije en in Europa worden hulpcampagnes gestart. Bijna alle Koerdische gemeentes, geleid door de pro-Koerdische BDP (Partij voor vrede en Democratie) sprongen bij. De bergingsteams van Amed/Dyrbakir waren de eersten die Erdis/Ercis bereikten. Honderden vrachtwagens met dekens, kledij en levensmiddelen; de reddingsdiensten stormden richting Wan en Erdis. Velen onder hen die over de Zuidroute Edremit het noodgebied wilden bereiken, werden aangehouden en in de hulpdepots van de Rode Halve Maan en militairen overgebracht.

Ook de regering hielp maar selecteerde volgens het partijboekje en de vriendjespolitiek. Zo bestrafte zij de bevolking in en rond Wan die voor de meerderheid de BDP had verkozen. Vergeefs wachtten duizenden tot tienduizenden families dagenlang op een tent of een deken. Ook weken later bleef de situatie ongewijzigd. Met de hulpgoederen uit de Turkse steden werden ook veel stenen, nagels en Turkse vlaggen gestuurd met daarop nationalistische-racistische haatboodschappen aan het adres van de Koerden. Ik was getuige van zo'n pakket. Ook in de media was het niet anders. Enkele bekende TV moderators uitten zich cynisch en racistisch over het Koerdische offer van de catastrofe. Müge Anli, moderator van het televisiestation ATV was verontwaardigd de avond van de aardbeving over de gezonden Turkse bergingsteams en militairen die door de Koerden met stenen werden bekogeld. “Daarmee is de maat vol.” Een gast van de uitzending toonde zijn goedkeuring met applaus, “dat de Koerden toch naar de KCK gaan”. Diezelfde dag zei een andere presentatrice letterlijk: “Ook al is de aardbeving in Van, wij zijn allemaal betrokken.”

Op het internet was het volgende te lezen: “God heeft de koerden gestraft, en zo geschiedt recht.” “Ik ben dolgelukkig. Hopelijk worden zo de verraders opgeruimd.” “Waarom werd Dyrbakir en Hakkari ook niet van de kaart gewist?” “Hopelijk volgen er nog aardbevingen daar, dan zijn we ook van dat probleem

verlost." "Wij kunnen ze niet straffen, God deed het." "In plaats van geld naar de mensen in Wan te sturen, ga ik voeder voor de straathonden kopen en hen voederen. Zij verraadden ons tenminste niet."

De staat die bewust traag en spaarzaam met de hulp op gang kwam, gaat de Koerdische slachtoffers bijzonder brutaal te lijf met stokslagen, traangas en het waterkanon. Na de eerste beving op 23 oktober vluchtten als eersten de Turkse ambtenaren met hun families, gevolgd door de studenten afkomstig uit Turkse steden en de rijksten uit de stad, kortom ieder die zich een leven buiten Wan kan veroorloven. Na de tweede beving op 9 november kwam de middenstand aan de beurt of die mensen die de mogelijkheid hadden een onderkomen te vinden bij verwanten in andere delen van het land. Zij die bleven zijn de allerarmsten, de slachtoffers van de vuile oorlog die door Turkse militairen uit hun nederzettingen verdreven werden. Zij leefden en leven nog altijd in en rond Wan. Naar hun dorp durven ze niet terugkeren, ook hebben zij de nodige financiële middelen niet om de stad te ontvluchten.

Na twee aardbevingen is van het Koerdische Beyoglu/Istanbul niet veel overgebleven. Een levendige stad veranderde zich binnen de kortste keren in een fantoomstad, een verlaten stad. Alleen maar puin, half ingestorte huizen, gesloten winkels en zeer weinig mensen op de straten. Zowat 400.000 mensen zijn Wan ontvlucht, 200.000 zijn gebleven.

Een demografische verandering doet zich voor in Wan. Zo wordt een "brandhaard" door een natuurramp op gang gebracht. De heerschappen van Ankara kunnen zich vrolijk de handen wrijven.

Het is winter, het sneeuwt en het is ijzig koud. Baby's en kinderen zullen als eersten sterven, dan bejaarden en vrouwen. Enkele baby's en kinderen stierven onder plastic dekzeilen door een longontsteking. Drie kinderen stierven 18 november omdat de geïmproviseerde tent in brand schoot. Zonder twijfel zal dit nog gebeuren wegens de ijzige kou.

En dan zwijgen we nog van hygiëne, toilettoebehoren, warme maaltijden en stromend water. Sinds vier weken kunnen tienduizenden mensen niet één keer hun gezicht wassen. Tien, vijftien of meer mensen hokken samen in een kleine zomertent, voorzien voor vier personen.

Vele mensen zijn getraumatiseerd en zijn nog onder shock aangezien er dagelijks naschokken zijn met een sterkte van 4 tot 6 op de schaal van Richter. Bij iedere naschok breekt paniek uit, huilende kinderen en moeders die God aanroepen rennen uit hun huis.

Pro Humanitate was de eerste NGO die onmiddellijk na de aardbeving ter plaatse was om te helpen. Het jaarlijkse levensmiddelenhulpproject voor de ontheemden

wordt nu in aardbevingshulp omgezet. Tien ton rijst, olie, suiker, pasta, linzen en witte gort, vier ton tomaten, drie ton olijven en twee ton thee met een totaal aan 69 ton levensmiddelen werd verdeeld aan 2000 families in Wan, Edremit, Muradiye en in omliggende dorpen.

In samenwerking met **Caritas** worden 500 winterjassen voor kinderen en 300 winterjassen voor vrouwen aangekocht, een maatregel voor de slachtoffers van de aardbeving. Bovendien worden 3571 plastic dekzeilen, 3000 dekens, 1000 kook-sets en 20 tenten, geleverd door ASB (Arbeiter Samariter Bund) uit Duitsland, in Wan/Van en in de dorpen door medewerkers en helpers van Pro Humanitate e.V. verdeeld.

En toch is het maar een druppel op een hete plaat. **Er is meer hulp van de Turkse regering nodig.** Zonder daadkrachtige hulp en zonder openlijke druk halen veel getroffen op een berghoogte van 1500 meter en bij mintemperaturen de lente niet. Daarom moet er enerzijds geholpen worden, anderzijds moet de druk op de Turkse regering verhoogd worden voor winterbestendige tenten, containers en behuizing klaar te maken. Het Duitse Rode Kruis (DRK) beraamt de kosten voor het opzetten van een winterbestendige tent op 381 euro. Parallel hiermee is het mogelijk eenvoudige kostenbesparende behuizing te bouwen volgens het DRK. Een wooncontainer kost zo'n 4000 euro. Bovendien hebben de mensen dringend nood aan basislevensmiddelen, babyvoeding, kleding en verwarmingstoestellen.

Ook u kan helpen! Met een bijdrage van 40 euro kan u een familie van 5 kg rijst, suiker, pasta, linzen en witte gort, ook 2 kg tomaten, 1,5 kg olijven en 1 kg thee voorzien. Met een hogere bijdrage kan u een familie met een verwarmingstoestel helpen.

Help mee zodat de nood en het lijden van de aardbevingsslachtoffers draaglijker wordt. Bouw mee aan deze vriendschapsbrug.

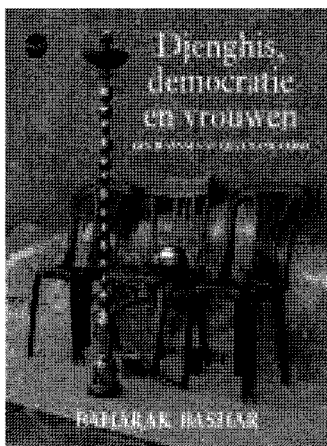

Help WAN in Noord Koerdistan! (Turkije)

Bankrekeningnummer: Pro Humanitate e.V. nummer 10 26 25 33, BLZ: 370 501 98 bij Sparkasse KölnBonn.

Bijdragen zijn aftrekbaar van de belasting.

Pro Humanitate e.V., Postbus 90 31 70, 51124 Köln, pro-humanitate@t-online.de, Tel: 02203/ 126 76, Fax: 02203/ 126 77

Djenghis, democratie en vrouwen, Een Iraanse van Gent naar Caïro

Baharak Bashar

**Uitgeverij EPO, Berchem-Antwerpen,
2011, Isbn 9789491297106**

+ Een Iraanse vluchteling wier moeder atheïstischer was dan Etienne Vermeersch en wier oma voor Saddam supporterde rijdt met haar busje doorheen het Midden-Oosten.

+ Een trip door ex-Joegoslavië, Turkije, Turks Koerdistan, Griekenland, Albanië, Syrië, Libanon, Jordanië en Egypte - Djenghis Khan achterna.

+ Een verhaal over "wij" en "zij", botsende beschavingen, Arabische revoluties en vrouwenrechten. Maar ook over de softpornobioscoop van Damascus, de homodiscotheken van Istanbul, de moeilijke zoektocht naar bier in Amman en het Offerfeest in het goddeloze Albanië.

+ Moesten de Britten het begrip tongue-in-cheek niet kennen, Baharak Bashar had het uitgevonden.

INHOUD

Baharak Bashar was dertien toen ze met haar moeder van Iran naar België vluchtte. Weg van de ayatollah's en hun religieuze bekrompenheid. Richting Vrije Westen. Maar als ze een half leven later de omgekeerde weg aflegt, dansen de waarheden voor haar ogen. Waarom is zij, de militante vrijdenker, plots zo geïnteresseerd in de Koran? En wat met de uitspraak van die jonge Syriër dat je in democratieën vrij mag praten maar niemand luistert? In *Djenghis, democratie en vrouwen. Een Iraanse van Gent naar Caïro* vraagt Baharak Bashar door waar Jan Leyers stopte. Met de steun van het Fonds Pascal Decroos voor Bijzondere Journalistiek.

Inhoudstafel, zie <http://www.epo.be/uitgeverij/extrainfo.php?id=9789491297106-A>

Voorwoord, zie <http://www.epo.be/uitgeverij/extrainfo.php?id=9789491297106-B>

Baharak Bashar studeerde geologie en werkte voor de VUB en de VRT. Nu is ze freelancerjournaliste. Ze stichtte ook de actiegroep 'Leg mijn blaas het zwijgen niet op'.

Het boek ligt sinds 30 november 2011 in de boekhandel.

Baharak Bashar is beschikbaar voor interviews.

Contact: baharak.bashar@pandora.be, 0476/669.516

U kunt een recensie-exemplaar aanvragen bij uitgeverij EPO via jos.hennes@epo.be of thomas.blommaert@epo.be

Nieuwe publicatie!

Hugo Van Rompaey

Hebben de Koerden in Turkije recht op zelfverdediging ?

Koerdisch Instituut te Brussel

2011

17 €

Bij het voltooiën van mijn zesde boek over de Koerdische kwestie gaat mijn dank vooreerst uit naar de Universiteit van Leuven waar ik de inspiratie vond om de studie van het Koerdische probleem grondig aan te pakken. Mijn belangstelling voor het Koerdische vraagstuk, ontstaan door de chemische bombardementen op Halabja in 1988, werd aangescherpt door de opleidingen (colleges en examens) die ik genoten heb aan de faculteiten van klassieke filologie, filosofie, antropologie, geschiedenis, archeologie, kunstwetenschappen en theologie van de KUL. Aan de laatst genoemde faculteit mocht ik onder de degelijke begeleiding van ethicus professor Dr. Johan De Tavernier reeds twee licentiaatthesissen over het Koerdische probleem voorbrengen, met goed gevolg. Sinds een aantal jaren bereid ik, weerom onder de leiding van de genoemde professor, over hetzelfde thema een doctoraat theologie voor.

Een oprechte dank gaat ook uit naar de vele Koerdische vrienden die ik, in het kader van studiereizen, in vele landen mocht ontmoeten en met wie ik gesprekken kon voeren over de Koerdische situatie. Een bijzondere dank breng ik over aan mijn vriend Derwich Ferho, directeur van het Koerdisch Instituut te Brussel. Hij maakte die nuttige en boeiende contacten mogelijk.

Dit boek draag ik op aan Ferho en Fatim, de ouders van Derwich, die door de Turkse veiligheidsdiensten op een uiterst laffe en wrede manier vermoord werden.

Hugo Van Rompaey

1 december 2011

Te bestellen bij het Koerdisch Instituut te Brussel!